Bank Spółdzielczy w Białymstoku

Informacja
z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku

według stanu na dzień 31.12.2019 roku

Białystok, 2020 rok

Spis treści

I. INFORMACJE OGÓLNE 3

II. CELE I ZASADY POLITYKI ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI 4

1. System zarządzania ryzykiem 4
2. Struktura organizacyjna z zakresie zarządzania ryzykiem 7
3. Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań 11
4. Ryzyko operacyjne 21
5. Ryzyko walutowe 24
6. Ryzyko stopy procentowej 25
7. Ryzyko płynności 26
8. Ryzyko kapitałowe 31
9. Ryzyko braku zgodności 32
10. Ryzyko wyniku finansowego 33

III. FUNDUSZE WŁASNE 33

IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA 34

V. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE 39

VI. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI WYNAGRODZEŃ, W TYM POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE W BANKU 42

VII. INFORMACJA O SPEŁNANIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKEŚLONYCH W ART. 22aa USTAWY PRAWO BANKOWE 44

VIII. FUNKCJONOWANIE SYSTEMU KONRTOLI WEWNĘTRZNEJ 45

IX. AKTYWA OBCIĄŻONE 46

X. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE 46

XI. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU 47

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Celem niniejszego dokumentu jest przekazanie informacji dotyczących profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku, zgodnie z aktualnie obowiązującym stanem prawnym.
2. Bank Spółdzielczy w Białymstoku (zwany dalej „Bankiem") z siedzibą w 15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofa 4, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Białymstoku, XII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego pod Nr KRS: 0000009704, REGON 000493563, NIP 542-030-51-40, prowadzi działalność gospodarczą od 1945 roku.
3. Bank zrzeszony jest w SGB Banku S.A. z siedzibą w Poznaniu.
4. Od dnia 23.11.2015r. Bank jest Uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB (dalej „SSO SGB", „System Ochrony", „System"), którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w SSO SGB wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w SSO SGB oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą SSO SGB.
5. Przekazywane w niniejszym dokumencie informacje stanowią realizację polityki informacyjnej Banku zawartej w dokumencie „Zasady polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku" (wprow. Uchwałą Nr 31/A/2020 Zarządu Banku z dnia 22.05.2020r., zatw. Uchwałą Nr 13/2020 Rady Nadzorczej Banku z dnia 28.05.2020r).
6. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie dotyczą okresu od dnia 01.01.2019r. do dnia 31.12.2019r. i opracowane są według stanu na dzień 31.12.2019r.
7. Bank, zgodnie ze Statutem, prowadzi działalność na obszarze województwa podlaskiego, na którego terenie zlokalizowane są jego jednostki handlowe, tj. Oddziały i Filie.
8. W 2019 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej, obejmującej niżej wymienione jednostki:
   1) Centrala - 15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofa 4,
   2) Filia Nr 1 - 15-843 Białystok, ul. Świętokrzyska 5,
   3) Filia Nr 2 - 15-814 Białystok, ul. gen. J. Hallera 10 lok. 39,
   4) Filia Nr 3 - 15-297 Białystok, ul. Żelazna 9,
   5) Filia Nr 4 - 15-694 Białystok, Fasty Szosa Knyszyńska 17,
   6) Filia Nr 5 - 15-664 Białystok, ul. Wrocławska 49B lok. 2,
   7) I/Oddział w Białymstoku - 15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofa 4,
   8) II/Oddział w Białymstoku - 15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofa 4,
   9) Oddział w Choroszczy - 16-070 Choroszcz, Rynek 11 Listopada 9,
   10) Oddział w Dobrzyniewie Dużym - 16-002 Dobrzyniewo Duże, ul. Białostocka 6,
   11) Oddział w Gródku - 16-040 Gródek, ul. A.G. Chodkiewiczów 9,
   12) Oddział w Krynkach - 16-120 Krynki, ul. Garbarska 3,
   13) Oddział w Michałowie - 16-050 Michałowo, ul. Białostocka 26,
   14) Oddział w Supraślu - 16-030 Supraśl, ul. Piłsudskiego 7,
   15) Oddział w Tykocinie - 16-080 Tykocin, ul. Złota 18,
   16) Oddział w Zaściankach - 15-521 Białystok, Szosa Baranowicka 39/2.
9. Bank wprowadził i przestrzega w prowadzonej działalności zasady wynikające z wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą 218/2014 z dnia 22.07.2014r. „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych". Obowiązujące w Banku zasady wraz z oświadczeniem Zarządu Banku o ich przestrzeganiu oraz informacją o wynikach dokonywanej

przez Radę Nadzorczą oceny ich stosowania w Banku, są dostępne na stronie internetowej Banku www.bs.bialystok.pl.

10. Informacje o charakterze ilościowym obejmujące dane ogólne o Banku, opinię i raport z badania bilansu są dostępne na stronie internetowej Banku.

11. Bank posiada zaangażowanie kapitałowe z tytułu akcji lub udziałów w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

Tabela. Zaangażowanie kapitałowe Banku wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Nazwa podmiotu	Kwota zaangażowania (w tys. zł)	Rodzaj instrumentu	Przedmiot działalności	Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku
SGB BANK S.A.	5 070	akcje	Bank Zrzeszający	nie pomniejsza
Spółdzielnia Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB	1	udziały	Spółdzielnia zarządzająca SSO SGB	nie pomniejsza
BPS S.A.	2,57	akcje	Bank Zrzeszający	nie pomniejsza

II. CELE I ZASADY POLITYKI ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI

1. System zarządzania ryzykiem

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W celu przeprowadzania procesów, o których mowa powyżej, realizowane są zadania związane z analizą podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
   1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
   2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
   3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
   4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
   5) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
   6) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.

2. W Banku funkcjonuje zorganizowany system zarządzania ryzykiem, którego trzon stanowią opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury. Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem w Banku jest utrzymanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i rentowności prowadzonej działalności handlowej w warunkach zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

3. System zarządzania ryzykiem w Banku uwzględnia zapisy Umowy SSO SGB, a także przepisy wewnętrzne i wytyczne zawarte we wzorcowych procedurach wydawanych przez Spółdzielnię zarządzającą SSO SGB.
4. Zarządzanie ryzykiem odbywa się w oparciu o Strategię zarządzania ryzykiem, zgodną z założeniami Strategii działania Banku, uchwalonymi przez Zarząd i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą.
5. Uszczegółowieniem postanowień Strategii zarządzania ryzykiem są powiązane z nią pisemne regulacje wewnętrzne, określające szczegółowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka występującego w działalności Banku. Wykaz kluczowych procedur stanowi **załącznik nr 1** do niniejszej informacji.
6. Strategie oraz powiązane z nimi regulacje szczegółowe (polityki, zasady, instrukcje, itp.) zawierają cele w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz wielkości definiujące tzw. „apetyt na ryzyko", rozumiany jako maksymalny, akceptowany poziom ryzyka jaki Bank może ponieść. Dokumenty te podlegają okresowemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, pod względem ich dostosowania do aktualnych przepisów prawa, zmian skali działalności Banku, zmian organizacyjnych oraz wydanych zaleceń pokontrolnych.
7. Bank zarządza rodzajami ryzyka, które uznaje za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami. Zasady zarządzania tymi rodzajami ryzyka opracowane są w oparciu o wytyczne SSO SGB.
8. Na system zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka składa się:
   1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
   2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
   3) system limitów ograniczających ryzyko;
   4) system informacji zarządczej;
   5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
9. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. do ryzyk istotnych w swojej działalności Bank zaliczał:
   1) ryzyko kredytowe;
   2) ryzyko operacyjne;
   3) ryzyko walutowe;
   4) ryzyko koncentracji;
   5) ryzyko płynności;
   6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
   7) ryzyko kapitałowe;
   8) ryzyko braku zgodności.
10. Dla w/w katalogu ryzyk istotnych opracowane zostały szczegółowe pisemne zasady zarządzania, w tym w zakresie wyznaczania kapitału wewnętrznego.
11. Bank za ryzyko istotne uznaje również ryzyko wyniku finansowego (które materializuje się w ryzykach wymienionych w pkt. 9), rozumiane jako ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Jego miernikiem jest stopień realizacji planu finansowego.
12. Stosowane przez Bank metody identyfikacji i pomiaru ryzyka dostosowane są do profilu, skali i złożoności podejmowanego w związku z prowadzoną działalnością ryzyka.
13. Pomiar oraz monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku.

Stosowane narzędzia (metody i modele) pomiaru dostosowane są do profilu, skali i złożoności ryzyka i podlegają okresowym przeglądom.

14. W ramach pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, których celem jest oszacowanie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia założonych scenariuszy szokowych. Przyjęte założenia oraz wyniki testów skrajnych są szczegółowo opisywane, analizowane oraz systematycznie raportowane Kierownictwu Banku.

15. Rezultaty przeprowadzanych testów warunków skrajnych Bank wykorzystuje w procesie zarządzania ryzykiem, m.in. poprzez: uwzględnianie ich przy podejmowaniu działań ograniczających ryzyko, ocenie adekwatności systemu limitów ostrożnościowych, szacowaniu kapitału wewnętrznego, opracowywaniu planów awaryjnych.

16. Część testów warunków skrajnych przeprowadza Spółdzielnia w ramach scenariuszy określonych w zatwierdzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego Grupowym Planie Naprawy. Założone tam scenariusze zakładają wystąpienie niekorzystnych symptomów o charakterze systemowym (kryzys makroekonomiczny) oraz o charakterze indywidualnym (dotyczących poszczególnych banków będących uczestnikami SSO SGB). Dla każdego z analizowanych scenariuszy Spółdzielnia określa ich wpływ na poziom realizacji wskaźników charakteryzujących obszary krytyczne, tj. płynność, rentowność oraz wypłacalność. O wynikach testów informowane jest Kierownictwo Banku.

17. Istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem jest funkcjonujący w Banku system limitów ostrożnościowych, uwzględniający normy określone w przepisach prawa, regulacjach nadzorczych, a także wytycznych SSO SGB.

18. Zatwierdzone przez Zarząd limity ostrożnościowe są adekwatne do skali i złożoności prowadzonej działalności i ograniczają skutecznie poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku. Przyjęte limity odzwierciedlają także poziom tzw. „apetytu na ryzyko".

19. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka określają zasady ustalania poziomu limitów oraz monitorowania stopnia ich wykorzystania. Wskazują one również tryb postępowania w przypadku ich przekroczenia oraz warunki akceptacji przekroczeń.

20. System przepływu informacji i raportowania w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku określającą zasady funkcjonowania systemu informacji zarządczej (dalej „SIZ"). Odbiorcami informacji są w szczególności: Rada Nadzorcza, Zarząd oraz Komitet Zarządzania Ryzykiem Działalności Banku (KZR) i Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa Teleinformatycznego (KRO).

21. SIZ dostarcza informacji na temat:
    1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
    2) profilu ryzyka;
    3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
    4) wyników testów warunków skrajnych;
    5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem, w tym rekomendacji i wniosków dla Rady Nadzorczej i Zarządu;
    6) bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności.

22. Sprawozdawanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach jego profilu. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań zarządczych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

23. Podstawowym kryterium uwzględnianym przy ustalaniu zakresu objętego obligatoryjnym raportowaniem jest istotność potencjalnego wpływu danego obszaru na bezpieczeństwo

prowadzonej przez Bank działalności oraz realizację założonych celów i kierunków rozwoju. Uwzględniane są również wymogi zewnętrzne (np. rekomendacje nadzorcze) określające zakres oraz częstotliwość raportowania poszczególnych obszarów ryzyka. Obligatoryjnym raportowaniem objęte są wszystkie ryzyka istotne.

24. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system zarządzania jakością danych oraz system kontroli wewnętrznej.

25. Sporządzane raporty zarządcze są wystandaryzowane i powtarzalne (w obszarze struktury i zakresu danych), co ułatwia porównywalność danych oraz analizę/ocenę profilu ryzyka i skutków podejmowanych decyzji w perspektywie długoterminowej.
26. Raporty zarządcze z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
    1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
    2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
    3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
    4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

2. Struktura organizacyjna z zakresie zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
    1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w ramach którego uczestniczą:
        a) Zastępca Głównego Księgowego – komórka zarządzania „wolnymi środkami",
        b) Oddziały i Filie – prowadzące działalność operacyjną;
    2) na drugi poziom składa się:
        a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, w ramach którego uczestniczą:
            - Wydział Planowania i Oceny Ryzyka;
            - Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej;
            - Wydział Wsparcia Sprzedaży Produktów i Usług Bankowych;
            - Zespół Rozliczeń i Księgowości;
            - Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych;
            - Wydział Gospodarczy;
            - Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego;
            - Stanowisko Pracy Wierzytelności Trudnych;
        b) działalność komórki do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej realizowana przez Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, które koordynuje funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej i w oparciu o zatwierdzone przez Radę Nadzorczą procedury wykonuje czynności związane z kontrolą wewnętrzną instytucjonalną, w ramach których: ocenia sprawność działania systemu zarządzania ryzykiem i wdrożonych mechanizmów kontrolnych oraz przestrzeganie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem. Kontrole przeprowadzone są na podstawie zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą planów kontroli i obejmują wszystkie jednostki organizacyjne i obszary działalności Banku.
    3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje powołana w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB wyspecjalizowana komórka audytu wewnętrznego.

2. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą,

monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

3. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności, oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, a w szczególności:
   1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziomu ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
   2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię działania Banku i strategię zarządzania ryzykiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
   3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
   4) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania powierzonych im funkcji oraz ocenia (w trybie indywidualnym i kolegialnym), czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i spójne z zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą kierunkami;
   5) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie (w szczególności procedur szacowania kapitału wewnętrznego, kredytowania osób wewnętrznych i ujawniania informacji);
   6) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
   7) zatwierdza ogólne zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
   8) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

   Rada Nadzorcza Banku w 2019 roku pracowała w niezmienionym składzie wybranym przez Zebranie Przedstawicieli w 2018r na kadencję 2018-2022. Informacja o aktualnym składzie osobowym Rady dostępna jest na stronie internetowej Banku.

   Wyborów członków Rady Nadzorczej dokonuje się w oparciu o obowiązujące przepisy zewnętrzne, postanowienia Statutu Banku oraz przyjętą procedurę wewnętrzną określającą zasady oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej (w ramach tzw. oceny uprzedniej dokonywanej w trakcie procedury wyborczej), Członków Rady Nadzorczej (w ramach tzw. oceny następczej w trakcie pełnienia funkcji w Radzie) oraz Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego (w ramach tzw. oceny następczej w trakcie kadencji). Dokonując oceny odpowiedniości uwzględnia się w szczególności kryteria dotyczące kwalifikacji (wiedzy, doświadczenia i umiejętności) oraz reputacji osobistej. Ponadto przy ocenie brane są pod uwagę kryteria dotyczące zaangażowania, niezależności (np. skali i poziomu relacji z Bankiem) oraz zdolności do niezależnego osądu. Ocena odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej pozostaje wyłączną kompetencją Zebrania Przedstawicieli. Przy wyborze członków Rady Nadzorczej, Zebranie Przedstawicieli dąży do zapewnienia ich odpowiedniej różnorodności, tak aby indywidualne cechy członków Rady Nadzorczej (w tym np. ich wiek, płeć, wiedza, wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe) były różne w stopniu zapewniającym możliwie szerokie spektrum poglądów Rady Nadzorczej i jej zdolności do skutecznego nadzoru nad działalnością Banku.

4. Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie spójnego ze strategią działania Banku systemu zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności:
   1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
   2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;

3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej (zarówno w warunkach normalnych, jak i w sytuacji awaryjnej);
9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
10) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

W 2019 roku Zarząd Banku pracował w niezmienionym trzyosobowym składzie, wybranym przez Radę Nadzorczą Banku. Informacja o składzie osobowym Zarządu Banku dostępna jest na stronie internetowej Banku.

Wyborów członków Zarządu dokonuje się w oparciu o obowiązujące przepisy zewnętrzne, postanowienia Statutu Banku oraz przyjętą procedurę wewnętrzną określającą zasady oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu (w ramach tzw. oceny uprzedniej dokonywanej w trakcie procedury wyborczej), Członków Zarządu (w ramach tzw. oceny następczej w trakcie pełnienia funkcji w Zarządzie) oraz Zarządu jako organu kolegialnego (w ramach tzw. oceny następczej). Dokonując oceny odpowiedniości uwzględnia się w szczególności kryteria dotyczące kwalifikacji (wiedzy, doświadczenia i umiejętności) oraz reputacji osobistej. Ponadto przy ocenie uwzględnia się kryteria dotyczące zaangażowania oraz zdolności do niezależnego osądu. Ocena odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, Członków Zarządu oraz Zarządu pozostaje wyłączną kompetencją Rady Nadzorczej. Przy wyborze członków Zarządu, Rada Nadzorcza dąży do zapewnienia ich odpowiedniej różnorodności, tak aby indywidualne cechy członków Zarządu (w tym np. ich wiek, płeć, wiedza, wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe) były różne w stopniu zapewniającym możliwie szerokie spektrum poglądów Zarządu i jego zdolności do sprawnego zarządzanie Bankiem, z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego, a także ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Banku.

5. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:
   1) na pierwszym poziomie;
   2) na drugim poziomie - przy czym nadzór nad tym poziomem zarządzania ryzykiem przypisany jest Prezesowi Zarządu, jako członkowi Zarządu, któremu przypisano nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym.
6. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami/komórkami organizacyjnymi Banku.
7. Jednostki/komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

8. Jednostki/komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

9. Ukształtowana struktura organizacyjna Banku:
   1) umożliwia skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka na wszystkich poziomach zarządzania, a wprowadzane w niej zmiany są zaplanowane i uzasadnione koniecznością zapewnienia spójności z obowiązującymi przepisami i przyjętymi w zakresie zarządzania ryzykiem założeniami;
   2) zapewnia rozdzielenie odpowiedzialności za zarządzanie obszarami działalności Banku generującymi ryzyko, monitorującymi poziom ryzyka i kontrolującymi ryzyko, przy uwzględnieniu charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. Schemat struktury organizacyjnej Banku dostępny jest na stronie internetowej Banku.
   3) zapewnia że pracownicy Banku na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej mają dostęp do wewnętrznych regulacji w zakresie zarządzania ryzykiem i znają zasady oraz zakres zadań poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem.

10. Zatrudnienie w Banku kształtuje się na ustabilizowanym poziomie, cechując się niskim wskaźnikiem fluktuacji, co zabezpiecza ciągłość działania Banku. Wg stanu na koniec 2019r. Bank zatrudniał 144 osoby (138,7 w przeliczeniu na pełne etaty).

11. W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:
    1) **Komitet Kredytowy** - uczestniczący w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie opiniowania transakcji kredytowych, zgodnie z obowiązującym w Banku schematem kompetencji decyzyjnych; w 2019 roku Komitet odbył 106 posiedzeń;
    2) **Komitet Zarządzania Ryzykiem Działalności Banku** - opiniuje i rekomenduje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka oraz działania zmierzające do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie; w 2019 roku Komitet odbył 12 posiedzeń;
    3) **Komisja ds. Klasyfikacji Ekspozycji Kredytowych** - uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie klasyfikacji transakcji kredytowych pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank; w 2019 roku Komisja odbyła 13 posiedzeń;
    4) **Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa Teleinformatycznego** – pełni funkcje doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz w obszarze bezpieczeństwa informacji i środowiska teleinformatycznego; w 2019 roku Komitet odbył 3 posiedzenia.

12. Zatwierdzone przez kierownictwo Banku procedury wewnętrzne regulują szczegółowo organizację pracy Komitetów i Komisji, w tym częstotliwość ich posiedzeń, a także zakres przedmiotowy ich pracy.

13. Dodatkowo, w ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje **Komitet Audytu**, który w oparciu o zatwierdzany przez Radę Nadzorczą plan posiedzeń, realizuje zadania przewidziane w art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w szczególności:
    1) monitorowanie:
       a) procesu sprawozdawczości finansowej;
       b) skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej;
       c) wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania sprawozdania finansowego Banku;
    2) kontrolowanie i monitorowanie oraz ocena niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej;

3) opracowywanie polityki i procedury wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdania finansowego Banku oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji wyboru firmy audytorskiej;
4) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.

14. Swoje zadania Komitet Audytu realizuje głównie poprzez:
    1) analizę przedstawianych przez Zarząd informacji dotyczących istotnych zmian w rachunkowości;
    2) analizę, wspólnie z Zarządem i audytorami zewnętrznymi, rocznego sprawozdania finansowego oraz wyników badania tego sprawozdania;
    3) przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w sprawie zatwierdzenia zbadanego przez audytora rocznego sprawozdania finansowego;
    4) ocenę przynajmniej raz w roku systemu kontroli wewnętrznej Banku oraz procesu zarządzania ryzykiem w Banku, w tym w obszarze ryzyka braku zgodności, dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej.

W 2019 roku Komitet Audytu pracował w niezmienionym trzyosobowym składzie, wybranym przez Radę Nadzorczą Banku. Informacja o składzie osobowym Komitetu dostępna jest na stronie internetowej Banku. Członkowie Komitetu uczestniczą okresowo w szkoleniach tematycznych dotyczących roli i zasad funkcjonowania Komitetu oraz realizowanych przez niego zadań. W 2019r. Komitet odbył 7 posiedzeń.

3. Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
    1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
    2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, na poziomie nie wyższym od określonego wskaźnika tzw. „apetytu na ryzyko" kredytowe;
    3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki portfela kredytów zagrożonych (orezerwowanie) na poziomie nie niższym od określonego wskaźnika tzw. „apetytu na ryzyko" kredytowe;
    4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
    1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
    2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu;
    3) ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
    4) inwestowanie większości nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych, w ramach ustalonych w obowiązujących zasadach zarządzania ryzykiem inwestycji limitów ostrożnościowych;
    5) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;

6) monitorowanie stanu portfela kredytowego, jego struktury oraz tendencji i kierunków zachodzących w nim zmian;
7) monitorowanie struktury aktywów obciążonych ryzykiem wg wagi ryzyka oraz tendencji zachodzących w niej zmian;
8) dostarczanie Zarządowi informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
   1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
   2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

4. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
   2) ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału poprzez system limitów ostrożnościowych;
   3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
   4) monitorowanie struktury portfela kredytowego oraz tendencji i kierunków zachodzących w niej zmian.

5. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
   1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
   2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
   3) utrzymywanie zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na poziomie nie wyższym od określonego wskaźnika tzw. „apetytu na ryzyko";
   4) utrzymywanie portfelowego wskaźnika LtV na poziomie nie wyższym od określonego wskaźnika tzw. „apetytu na ryzyko".

6. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza przyjętych limitów;
   2) stosowanie, przy udzielaniu kredytów zabezpieczonych hipotecznie klientom detalicznym, metodyk oceny zdolności kredytowej uwzględniających m.in. zasady krytycznej weryfikacji deklarowanych przez klientów stałych kosztów utrzymania, przy uwzględnieniu niezależnych danych Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych;
   3) stosowanie przy udzielaniu kredytów zabezpieczonych hipotecznie, metodyk oceny zdolności kredytowej uwzględniających m.in. ryzyko zmiany stopy procentowej na zdolność do obsługi zadłużenia;
   4) stosowanie jednostkowych limitów ostrożnościowych w zakresie maksymalnego poziomu wskaźnika LtV, zróżnicowanych m.in. w zależności od rodzaju nieruchomości (mieszkalna – standardowo 80%, komercyjna – standardowo 75%);

5) stosowanie ujednoliconych zasad ustanawiania zabezpieczeń w postaci hipoteki na nieruchomości;
6) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen przyjmowanych na zabezpieczenie nieruchomości, m.in. poprzez stosowanie wewnętrznych procedur określających zasady ich przyjmowania i okresowej weryfikacji oraz aktualizacji;
7) monitorowanie stanu portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (w tym oceny istotności zaangażowania zgodnie z Rekomendacją S KNF), jego struktury, szkodowości oraz tendencji i kierunków zachodzących w nim zmian.

7. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
   1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
   2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie.

8. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza przyjętych limitów;
   2) stosowanie, przy udzielaniu kredytów detalicznych, metodyk oceny zdolności kredytowej uwzględniających m.in. zasady krytycznej weryfikacji deklarowanych przez klientów stałych kosztów utrzymania, przy uwzględnieniu niezależnych danych Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych;
   3) monitorowanie stanu portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (w tym oceny istotności zaangażowania zgodnie z Rekomendacją T KNF), jego struktury, szkodowości oraz tendencji i kierunków zachodzących w nim zmian.

9. Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:
   1) indywidualny – realizowany w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej/ kontrahenta i obejmuje w szczególności wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008r. (dalej „RMF”).
   2) portfelowy, w ramach którego ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:
      a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
      b) ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
      c) ocenę wielkości salda rezerw celowych/ różnicy wartości rezerw i aktualizacji oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
      d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi i odpisami aktualizującymi portfela kredytów zagrożonych,
      e) ocenę i monitorowania w czasie portfela kredytów restrukturyzowanych i ich udziału w portfelu kredytowym ogółem,
      f) ocenę i monitorowanie poziomu wskaźnika Texas, w przypadku gdy wskaźnik kredytów zagrożonych (NPL) jest równy lub wyższy od 5%,
      g) ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
      h) monitorowanie kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,

i) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe (tzw. „osób wewnętrznych”),
j) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
k) ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
l) przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

10. Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:
    1) prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej i wiarygodności klienta oraz oceny wartości i stosowania zabezpieczeń, a także ich ustawiczne doskonalenie,
    2) stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
    3) stosowanie systemu limitów,
    4) odpowiednie rozdzielenie funkcji związanych z działalnością operacyjną (sprzedażową) od funkcji związanych analizą zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej oraz od funkcji związanych z monitorowaniem ekspozycji kredytowych,
    5) stosowanie odpowiedniego podziału zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz w podejmowaniu decyzji kredytowych,
    6) posiadanie, aktualizowanie i okresowe testowanie awaryjnych planów kredytowych.

11. Ponadto, do działań mających na celu ograniczanie poziomu ponoszonego ryzyka kredytowego należy zaliczyć:
    1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela kredytowego poprzez wewnętrzne limity ostrożnościowe,
    2) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń,
    3) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych,
    4) monitoring zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego.

12. W celu ograniczania ryzyka kredytowego Bank realizuje politykę w zakresie zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, w myśl której:
    1) przy wyborze prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych, Bank kieruje się rodzajem i wielkością kredytu, okresem kredytowania oraz oceną ryzyka kredytowego transakcji,
    2) przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli w całym okresie kredytowania,
    3) wartość przyjmowanych zabezpieczeń na nieruchomości powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania, uwzględniając rodzaj nieruchomości (mieszkalna, komercyjna), rodzaj produktu, itp.,
    4) podstawową zasadą funkcjonującą w Banku przy podejmowaniu pozytywnej decyzji kredytowej jest posiadanie przez klienta zdolności do spłaty kredytu; przyjmowane zabezpieczenia traktowane są jako źródło spłaty kredytu, w przypadku gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia, tym samym jakość i skuteczność zabezpieczenia spłaty kredytu nie zastępuje konieczności posiadania przez klienta zdolności kredytowej, za wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe.

13. W ramach kształtowanej polityki zabezpieczeń Bank uwzględnia następujące przesłanki:
    1) skuteczność egzekucji należności w przypadku braku spłaty kredytów,
    2) możliwość pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych,
    3) możliwość przypisania niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

14. Bank dąży do dywersyfikacji stosowanych zabezpieczeń. Katalog stosowanych zabezpieczeń obejmuje zarówno zabezpieczenia rzeczywiste, jak i nierzeczywiste.

15. Podstawowe zabezpieczenia rzeczywiste stosowane przez Bank obejmują:
    1) hipoteki na nieruchomościach (mieszkalnych, komercyjnych, gruntach rolnych),
    2) zastawy rejestrowe,
    3) przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
    4) wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe,
    5) blokady środków na rachunku bankowym,
    6) cesje wierzytelności z umów handlowych/ umów ubezpieczeniowych.

16. Podstawowe zabezpieczenia nierzeczywiste stosowane przez Bank obejmują:
    1) weksel własny in blanco,
    2) poręczenie wg prawa wekslowego,
    3) poręczenie wg prawa cywilnego,
    4) gwarancje.

17. W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne określające przesłanki uznania danej formy zabezpieczenia za szczególna formę zabezpieczenia w rozumieniu art. 70 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo bankowe oraz katalog tych zabezpieczeń obejmujący w szczególności:
    1) kaucję pieniężną,
    2) przewłaszczenie środków pieniężnych zdeponowanych w innym banku,
    3) poręczenie Banku Gospodarstwa Krajowego;
    4) gwarancję/poręczenie jednostki samorządu terytorialnego,
    5) gwarancję/poręczenie funduszu poręczeniowego/podmiotu posiadającego rating na poziomie inwestycyjnym nadany przez agencje posiadająca status ECAI (EuroRating Sp. z o.o ; BCRA Credit Rating Agency).

18. W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne określające zasady oceny wartości, ustanawiania i monitorowania poszczególnych typów stosowanych zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń w postaci hipotek na nieruchomościach.

19. Procedury wewnętrzne Banku określają zasady gromadzenia i przetwarzania danych o nieruchomościach wykorzystywanych dla potrzeb oceny wartości i monitoringu zabezpieczeń w postaci hipoteki na nieruchomości, a także zasady weryfikacji przedkładanych w Banku operatów szacunkowych nieruchomości. Bank posiada dostęp do zewnętrznej bazy danych o rynku nieruchomości AMRON, administrowanej przez Związek Banków Polskich.

20. W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym funkcjonują wyodrębnione zasady zarządzania ryzykiem koncentracji, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Zasady te uwzględniają dobre praktyki zawarte w Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego. Zgodnie z przyjętymi tam kryteriami, wg stanu na dzień 31.12.2019r., Bank nie był istotnie zaangażowany w detaliczne ekspozycji kredytowe oraz ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.

21. Zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań w Banku skierowane jest na następujące rodzaje koncentracji:
    1) wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych (tzw. koncentracja podmiotowa),
    2) w ten sam sektor gospodarczy (koncentracja branżowa),
    3) w ten sam rodzaj zabezpieczenia (koncentracja zabezpieczeń).

22. Bank zarządza ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela kredytowego. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji uwzględnia uwarunkowania związane z terenem, na którym Bank prowadzi działalność gospodarczą.
23. W ujęciu portfelowym Bank monitoruje stopień dywersyfikacji portfela kredytowego, w szczególności w przekroju na grupy klientów (typy kontrahentów), produktów, branż, zabezpieczeń, terminów pierwotnych, okresów zapadalności, itp. Strukturę portfela kredytowego (według stanu ekspozycji kredytowych na dzień sprawozdawczy) w wybranych przekrojach przedstawiają poniższe zestawienia.

Tabela. Stan i struktura ekspozycji kredytowych wg branż oraz ich jakość.

Branża	Oznaczenie PKD	Portfel kredytowy wg branż (wg wartości nominalnej, w tys. zł)				Struktura	Jakość (udział zagrożonych)
		ogółem	kredyty	gwarancje	otwarte linie kredytowe		
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo	SEKCJA A	78 809	73 120	116	5 573	16,62%	2,3%
przetwórstwo przemysłowe	SEKCJA C	62 609	49 468	1 472	11 669	13,20%	5,4%
budownictwo – przedsięwzięcia deweloperskie	SEKCJA F	70 041	37 547	0	32 494	14,77%	0,0%
budownictwo pozostałe	SEKCJA F	73 301	47 676	10 058	15 567	15,46%	0,8%
handel hurtowy i detaliczny	SEKCJA G	43 628	38 567	601	4 460	9,20%	4,1%
transport i gospodarka magazynowa	SEKCJA H	15 468	14 751	115	602	3,26%	4,4%
zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	SEKCJA I	4 857	4 374	208	275	1,02%	0,0%
obsługa rynku nieruchomości	SEKCJA L	49 195	47 791	0	1 404	10,37%	7,1%
administracja publiczna i obrona narodowa	SEKCJA O	17 740	15 746	0	1 994	3,74%	0,0%
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	SEKCJA Q	18 923	13 382	20	5 521	3,99%	6,3%
pozostała działalność gospodarcza	n/d	39 707	30 872	1 743	7 092	8,37%	0,6%
RAZEM BRANŻE		**474 278**	**373 294**	**14 333**	**86 651**	**100,0%**	**2,7%**

Tabela. Stan i struktura ekspozycji kredytowych wg typu kontrahenta oraz ich jakość.

Portfel kredytowy – wg typu kontrahenta (kredyty wg wartości nominalnej)	Stan (tys. zł)	Struktura	Jakość (udział zagrożonych)
	31.12.2019		
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz państwowe, spółdzielnie (MSP)	213 104	49,42%	4,1%
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz państwowe, spółdzielnie (Duże)	9 257	2,15%	0,0%
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 082	0,25%	0,0%
Przedsiębiorcy indywidualni	56 274	13,05%	2,6%
Osoby prywatne (w tym DEK)	57 899	13,43%	2,9%
Rolnicy indywidualni	70 064	16,25%	2,2%
Instytucje rządowe i samorządowe	23 512	5,45%	4,4%
OGÓŁEM	**431 192**	**100,0%**	**3,36%**

Tabela. Stan i struktura ekspozycji kredytowych wg terminów pierwotnych.

Portfel kredytowy – wg terminów pierwotnych (kredyty wg wartości nominalnej)	Stan (tys. zł)	Struktura	Jakość (udział zagrożonych)
	31.12.2019		
do 1 roku (włącznie) wraz z rachunkami bieżącymi	29 541	6,9%	8,5%
powyżej 1 roku do 3 lat (włącznie)	113 725	26,4%	3,9%
powyżej 3 do 5 lat (włącznie)	22 745	5,3%	6,6%
powyżej 5 do 10 lat (włącznie)	68 403	15,9%	4,0%
powyżej 10 do 20 lat (włącznie)	188 595	43,7%	1,7%
powyżej 20 lat	8 183	1,9%	0,0%
RAZEM	**431 192**	**100,0%**	**3,36%**

Tabela. Stan i struktura ekspozycji kredytowych wg okresów zapadalności.

Portfel kredytowy – wg okresu zapadalności (kredyty wg wartości nominalnej)	Stan (tys. zł)	Struktura
	31.12.2019	
bez określonego terminu	7 661	1,8%
do 1 roku (włącznie)	128 114	29,7%
od 1 roku do 2 lat (włącznie)	65 110	15,1%
od 2 lat do 5 lat (włącznie)	102 935	23,9%
od 5 lat do 10 lat (włącznie)	82 543	19,1%
od 10 lat do 20 lat (włącznie)	44 189	10,2%
powyżej 20 lat	640	0,1%
RAZEM	**431 192**	**100,0%**

24. Bank stosuje i przestrzega limity wynikające z norm określonych w Rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe oraz wprowadza, odpowiednie do skali i złożoności prowadzonej działalności, limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania.

25. Systemem limitów objęte zostały w szczególności następujące obszary:
    1) ryzyko kredytowe:
        a) jakość portfela kredytowego mierzona udziałem należności zagrożonych;
        b) zabezpieczenie portfela należności zagrożonych rezerwami celowymi i odpisami aktualizującymi mierzone wskaźnikiem jego orezerwowania;
        c) struktura podmiotowa portfela kredytowego (wg typu kontrahenta)
        d) struktura produktowa portfela kredytowego (wg typu/rodzaju produktu)
        e) struktura portfela kredytowego wg długości okresu kredytowania (wg pierwotnego okresu zaangażowania).
    2) ryzyko koncentracji:
        a) zaangażowanie w jeden podmiot lub grupę powiązanych klientów;
        b) zaangażowanie wobec „osób wewnętrznych", tj. członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko;
        c) suma zaangażowań wobec podmiotu lub grupy powiązanych klientów, których zaangażowanie jest równe lub wyższe niż 10% wartości uznanego kapitału Banku (tzw. „duże ekspozycje");
        d) zaangażowanie w ten sam sektor gospodarki (koncentracja branżowa);
        e) zaangażowanie w ten sam rodzaj zabezpieczenie (koncentracja zabezpieczeń).
    3) ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych:
        Poziomy wskaźnika DtI charakteryzującego max. dopuszczalną relację wydatków związanych z miesięczną obsługą wszystkich zobowiązań kredytowych i miesięczną obsługą zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do miesięcznych dochodów netto klienta.
    4) ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:
        a) globalne zaangażowanie Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie;
        b) poziomy jednostkowego wskaźnika LtV, wyrażającego stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości, zróżnicowane w zależności od rodzaju nieruchomości (tj. mieszkalna, komercyjna);
        c) poziom portfelowego wskaźnika LtV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
    5) ryzyko inwestycji:
        a) globalne zaangażowanie Banku w instrumenty finansowe;
        b) globalne zaangażowanie Banku w instrumenty wg przypisanych im kategorii ryzyka (tj. np. niskiego, średniego, wysokiego, itp.).

26. Bank odstąpił od ustanawiania limitów dotyczących:
    1) koncentracji geograficznej zaangażowań – z uwagi na mały i jednolity teren działania, określony w Statucie Banku;
    2) koncentracji walutowej zaangażowań – ponieważ Bank prowadzi w ograniczonym zakresie działalność kredytową w walutach obcych. Na dzień 31.12.2019r. portfel kredytowy w walutach obcych (w EUR) stanowił równowartość 9.384 tys. zł, tj. 2,18% portfela kredytowego ogółem. Bank udziela kredytów walutowych wyłącznie podmiotom gospodarczym uzyskującym przychody w walucie kredytu.

27. Za należności przeterminowane Bank uznaje należności (z tytułu kapitału i/lub odsetek), które nie zostały spłacone w terminie.

28. Za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

1) istnienie zaległości przeterminowanych w spłacie kapitału lub odsetek przekraczających 90 dni,
2) szacowane małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania;
3) przeklasyfikowanie ekspozycji do kategorii „poniżej standardu", „wątpliwe", „stracone", z innych tytułów niż opisane powyżej.

29. Za ekspozycje restrukturyzowane (FBE) Bank uznaje ekspozycje, w przypadku których podjęto działania restrukturyzacyjne:
    1) ekspozycje, w których ze względu na trudności finansowe, skutkujące brakiem spełnienia warunków umowy zastosowano zmiany pierwotnych założeń spłaty kredytu lub inne ułatwienia,
    2) ekspozycje refinansujące, udzielane w celu całkowitej lub częściowej spłaty innych zobowiązań, których dłużnik nie mógł spłacić na pierwotnie ustalonych warunkach,
    3) ekspozycje dłużników, którzy skorzystali z klauzul umownych, umożliwiających zmianę warunków spłaty zobowiązania, a które to ekspozycje byłyby przeterminowane, co najmniej 30 dni gdyby nie skorzystano z tych klauzul.
30. Informację o portfelu ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych oraz restrukturyzowanych wg stanu na dzień 31.12.2019r. zawiera Załącznik nr 4.
31. Według stanu na dzień informacji, Bank stosował definicję należności zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy RMF. Zgodnie z powyższym, należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii „poniżej standardu", „wątpliwe" i „stracone".
32. Według stanu na dzień 31.12.2019r. portfel kredytów zagrożonych (w ujęciu nominalnym i z uwzględnieniem zobowiązań pozabilansowych) wynosił 14.704 tys. zł, z tego ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii „poniżej standardu" stanowiły 26%, „wątpliwe" stanowiły 36%, zaś „stracone" stanowiły 38%.
33. Przeglądu oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z RMF oraz obowiązującymi w Banku procedurami wewnętrznymi określającymi zasady prowadzenia monitoringu kredytowego, monitoringu zabezpieczeń oraz tworzenia, rozwiązywania i kontroli stanu rezerw celowych.
34. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa niezależne kryteria:
    1) kryterium terminowości spłaty kapitału i/lub odsetek,
    2) kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.
35. Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy na odsetki w wysokości co najmniej:
    1) 1,50% - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych w kategorii „normalne";
    2) 1,50% - w zakresie ekspozycji kredytowych w kategorii „pod obserwacją",
    3) 20% - w zakresie ekspozycji w kategorii „poniżej standardu";
    4) 50% - w zakresie ekspozycji w kategorii „wątpliwe";
    5) 100% - w zakresie ekspozycji w kategorii „stracone".
36. Wysokość tworzonych rezerw celowych i odpisów na odsetki determinowana jest bezpośrednio kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja kredytowa oraz jakością i wartością przyjętych prawnych form zabezpieczeń, wpływającą na zastosowaną kwotę

pomniejszeń podstawy ich naliczania. Wg stanu na dzień informacji Bank nie stosował pomniejszeń podstawy naliczania odpisów na odsetki od ekspozycji zagrożonych.

37. W 2019r. kwota zwiększenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących wyniosła 6.035 tys. zł. W analogicznym okresie rozwiązano rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na kwotę 2.628 tys. zł oraz wykorzystano (tytułem spisania należności i przeniesienia do ewidencji pozabilansowej) kwotę rezerw celowych i odpisów aktualizujących w wysokości 10.864 tys. zł. Na koniec 2019r. łączny stan rezerw celowych wyniósł 5.709 tys. zł, z tego na portfel kredytów zagrożonych 95%. Łączna kwota odpisów aktualizujących wyniosła na koniec 2019r. 1.082 tys. zł, z tego na portfel kredytów zagrożonych 99,4%.

38. Wg stanu na dzień informacji Bank stosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego w zakresie:
    1) pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z RMF - decyzja o pomniejszeniu podstawy tworzenia rezerw jest każdorazowo podejmowana przez Zarząd Banku. Na dzień 31.12.2019r. łączna kwota zastosowanych przez Bank pomniejszeń wynosiła 7.776 tys. zł, z czego 5.963 tys. zł – tytułem hipotek na nieruchomościach, zaś 1.813 tys. zł – tytułem gwarancji BGK. Pomniejszeniem objęto ekspozycje kredytowe o łącznej wartości 11.537 tys. zł.
    2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia / dostawcy zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%. Na dzień 31.12.2019r. Bank stosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego w postaci:
        a) gwarancji BGK (zabezpieczenie nierzeczywiste) – kwota ekspozycji kredytowych efektywnie zabezpieczonych (po uwzględnieniu korekt z tytułu niedopasowania terminów zapadalności) wynosiła 20.800 tys. zł; przypisana przez Bank tym ekspozycjom waga ryzyka wyniosła 0%, co wpłynęło na obniżenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe o 17.588 tys. zł;
        b) poręczenia JST (zabezpieczenie nierzeczywiste) – kwota ekspozycji kredytowych efektywnie zabezpieczonych wynosiła 8 000 tys. zł; przypisana przez Bank tym ekspozycjom waga ryzyka wyniosła 20%, co wpłynęło na obniżenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe o 2.021 tys. zł;
        c) kaucji (zabezpieczenie rzeczywiste) - kwota ekspozycji kredytowych efektywnie zabezpieczonych wynosiła 92 tys. zł; przypisana przez Bank tym ekspozycjom waga ryzyka wyniosła 0%, co wpłynęło na obniżenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe o 14 tys. zł;
        d) stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35% dla ekspozycji lub ich części w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej - kwota ekspozycji kredytowych efektywnie zabezpieczonych wynosiła 4.351 tys. zł.

39. Bank dokonuje wyceny zabezpieczeń, stanowiących podstawę pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw, zgodnie z RMF oraz obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi w zakresie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych kategorii ryzyka oraz oceny wartości i monitoringu zabezpieczeń.

40. Zasady stosowania technik redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego dla celów wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko reguluje szczegółowo obowiązująca w Banku procedura wewnętrzna. W szczególności:
    1) stosowanie przez Bank ochrony kredytowej nie zwalnia Banku z monitorowania i klasyfikacji ryzyka kredytowego związanego z daną ekspozycją, a wynikającego z ryzyka niewypłacalności kredytobiorcy;

2) Bank stosuje rzeczywistą lub nierzeczywistą ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń;
   a) za uznane zabezpieczenia rzeczywiste Bank przyjmuje:
      – środki pieniężne zdeponowane w Banku (kaucja pieniężna);
      – dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP (przewłaszczenie);
      – środki pieniężne zdeponowane w innym banku (przewłaszczenie).
   b) za uznanych dostawców oraz umowę ochrony kredytowej nierzeczywistej Bank przyjmuje:
      – gwarancję Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
      – gwarancję jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne;
      – gwarancję innego banku;
      – regwarancję Skarbu Państwa wynikającą z udzielenia Bankowi gwarancji/poręczenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego na realizację programów rządowych;
      – gwarancję podmiotu posiadającego ocenę kredytową wydaną przez ECAI.
3) w przypadku niedopasowania terminów zapadalności pomiędzy ekspozycją i ochroną kredytową nierzeczywistą, Bank dokonuje korekty z tytułu niedopasowania;
4) Bank ustanawia i stosuje mechanizmy ograniczania ryzyka rezydualnego;
5) za wartość zabezpieczenia przyjmuje się:
   a) w przypadku zabezpieczeń rzeczywistych - jego wartość rynkową.
   b) w przypadku zabezpieczeń nierzeczywistych - kwota, którą dostawca zabezpieczenia zobowiązał się uiścić w przypadku niedotrzymania terminu płatności przez kredytobiorcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.
6) jeżeli wartość zabezpieczenia nie pokrywa w pełni wartości zabezpieczanej ekspozycji (zabezpieczenie częściowe) to różnicy pomiędzy wartością zabezpieczanej ekspozycji a wartością zabezpieczenia przypisywana jest waga ryzyka dłużnika;
7) żadna ekspozycja, w stosunku do której Bank zastosował technikę redukcji ryzyka kredytowego, nie może charakteryzować się kwotą ekspozycji ważonej ryzykiem wyższą niż analogiczna kwota dla identycznej ekspozycji, w stosunku do której Bank nie zastosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego.

4. Ryzyko operacyjne

1. Celem w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:
   1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
   2) automatyzacja procesów realizowanych w Banku, pozwalająca w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
   3) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym;
   4) powierzanie czynności podmiotom zewnętrznym w sposób zapewniający zdolność Banku do ciągłego i niezakłóconego działania oraz brak niekorzystnego wpływu na zgodność działania Banku z przepisami prawa, ostrożne i stabilne zarządzanie Bankiem i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;

2) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zrządzanie ryzykiem operacyjnym;
3) opracowanie i wdrożenie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
4) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę", regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych);
5) zachowanie należytej staranności przy wyborze usługodawcy oraz monitorowanie jakości świadczonych przez niego usług w trakcie trwania umowy;
6) opracowanie i wdrożenie procedur opisujących istniejące w Banku procesy, systemy i produkty, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
7) opracowanie i wdrożenie oraz okresowe testowanie planów ciągłości działania i procedur awaryjnych.

3. Bank dostosowuje system zarządzania ryzykiem operacyjnym do własnej specyfiki działania i profilu generowanego ryzyka, a także dąży do utrzymania narażenia na ryzyko operacyjne na akceptowalnym poziomie, bezpiecznym dla bieżącego działania i dalszego rozwoju. Jako że ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich obszarów działalności Banku, uczestniczą w nim wszyscy pracownicy Banku. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje:
   1) identyfikację procesów kluczowych i krytycznych,
   2) identyfikację ryzyka,
   3) pomiar i ocenę ryzyka,
   4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
   5) monitorowanie ryzyka, w tym:
      a) raportowanie zdarzeń i strat operacyjnych,
      b) samoocenę ryzyka,
      c) monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów,
      d) analizę kluczowych wskaźników ryzyka.

4. Bank określa profil ryzyka operacyjnego, który pokazuje skalę i strukturę narażenia Banku na ryzyko operacyjne. Ogólny profil ryzyka określają w wymiarze:
   1) strukturalnym – rodzaje zdarzeń operacyjnych oraz kluczowe procesy, na podstawie przeprowadzonej w Banku samooceny;
   2) skali – potencjalna i rzeczywista wielkość strat oraz stopień realizacji kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), w tym wartości progowych sum strat dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

5. Bank dąży do ograniczania narażenia na straty operacyjne, przynajmniej na poziomie umożliwiającym:
   1) brak przekroczeń dla ustalonych limitów w ramach tolerancji/apetytu na ryzyko,
   2) nie tworzenie dodatkowych wymogów kapitałowych.

6. Założenia zawarte w pkt 5 Bank realizuje w szczególności poprzez:
   1) wypracowanie prostej struktury organizacyjnej, łatwej do nadzorowania i kontrolowania oraz efektywnego przepływu informacji i systemu kontroli wewnętrznej;
   2) wprowadzanie dobrze przygotowanych zmian organizacyjnych i strategicznych, które nie będą zakłócały działalności Banku;
   3) oferowanie typowych produktów i usług bankowych;
   4) ograniczanie ilości funkcjonujących systemów informatycznych i dążenie do niskiej ich awaryjności;

5) niską rotację na stanowiskach kluczowych w Banku;
6) odpowiednie przygotowanie na niespodziewane zdarzenia zewnętrzne (przerwy w dostawie prądu, powódź, pożar itp.);
7) wyodrębnienie procesów o kluczowym znaczeniu dla strategii biznesowej i strategii zarządzania ryzykiem oraz, w uzasadnionych przypadkach, ustanowienie działań ograniczających ryzyko występujące w tych procesach;
8) maksymalną automatyzację wykonywanych czynności i brak stosowania skomplikowanych modeli do pomiaru ryzyka, zwłaszcza zewnętrznych.

7. Bank, w celu określenia tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, wyznaczył KRI i określił dla nich stosowne limity. KRI objęto istotne obszary prowadzonej przez Bank działalności, tj. w szczególności:
   1) zasoby ludzkie (personel);
   2) systemy IT;
   3) jakość dokumentacji i obsługi procesów;
   4) zgodność z prawem;
   5) przeciwdziałanie „praniu pieniędzy";
   6) bezpieczeństwo informacji (w tym danych osobowych);
   7) bezpieczeństwo teleinformatyczne;
   8) bezpieczeństwo usług płatniczych.

8. Bank, w celu skutecznego monitorowania poziomu ryzyka, ustalił limity progowe sum strat (w danym horyzoncie czasowym) dla określonych poniżej rodzajów zdarzeń operacyjnych, stanowiące dodatkowe wskaźniki KRI i tym samym również apetyt/tolerancję na ryzyko:
   1) oszustwo wewnętrzne,
   2) oszustwo zewnętrzne,
   3) zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
   4) klienci, produkty i normy prowadzenia działalności,
   5) szkody w rzeczowych aktywach trwałych,
   6) zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu,
   7) wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami.

9. Narzędziem wspierającym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest prowadzony rejestr incydentów ryzyka operacyjnego (tzw. RIRO). Wszystkie zidentyfikowane zdarzenia podlegają ocenie i analizie. Bank na bieżąco podejmuje działania wyjaśniające zaistniałe zdarzenia oraz zabezpieczające przed powtórzeniem się podobnych zdarzeń w przyszłości.

10. W ramach analizy ryzyka operacyjnego sporządzane jest zestawienie strat brutto, w podziale na kategorie zdarzeń.

Tabela. Suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2019 w podziale na kategorie zdarzeń

Kategoria zdarzeń	Straty brutto (w zł)
Oszustwo wewnętrzne	0
Oszustwo zewnętrzne	0
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	112
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0
Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemów	35 412
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	3 558
RAZEM	39 082

11. Według wyżej przedstawionego podziału, największą wartość strat operacyjnych brutto zarejestrowano w kategorii zdarzeń: Zakłócenia działalności banku i awarie systemów. Straty te dotyczyły w głównej mierze kosztów napraw eksploatowanych w Banku urządzeń.
12. Łączna wartość strat brutto za okres 12 miesięcy 2019 roku (nie uwzględniająca kwot odzysku) stanowi kwotę 39,1 tys. zł i jest znacząco niższa od wyliczonej kwoty wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne. Uwzględniając pomniejszenie o wartości odzyskane, strata rzeczywista (netto) Banku stanowiła kwotę 37,9 tys. zł.
13. W ramach działań mitygujących, mających na celu ograniczanie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego, Bank wdrożył skuteczny i adekwatny do aktualnego profilu ryzyka proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, buduje świadomość pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także stosuje mechanizmy monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej. Ponadto, Bank dokonuje systematycznych przeglądów i serwisów sprzętu, a także ubezpiecza majątek rzeczowy.
14. W 2019r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na reputację, kondycję finansową i bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Nie zostały również przekroczone limity ostrożnościowe w zakresie KRI i maksymalnej dopuszczalnej kwoty strat.
15. Szczegółowe zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego zawierają „Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku".

5. Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym obejmują:
   1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
   2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
   3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła równowartości 2% funduszy własnych Banku;
   2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
   3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
   4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
   5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.
3. Systemem limitów w obszarze ryzyka walutowego objęto w szczególności:
   1) udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych;
   2) udziały otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w funduszach własnych dla poszczególnych walut (odpowiednio EUR, USD, GBP).
4. Na dzień 31.12.2019r. całkowita pozycja walutowa wyniosła 22,9 tys. zł (pozycja długa), co stanowiło 0,03% funduszy własnych, w związku z czym nie było konieczności tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

5. Skala działalności walutowej Banku jest nieznacząca. Aktywa walutowe na 31.12.2019r. wynosiły 16.605 tys. zł (1,97% sumy bilansowej), natomiast pasywa walutowe 16.597 tys. zł (1,97% sumy bilansowej).
6. Na dzień 31.12.2019r Bank posiadał zobowiązania pozabilansowe udzielone w walutach obcych o równowartości 48,1 tys. zł (zobowiązanie gwarancyjne w EUR).
7. Szczegółowe zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka walutowego zawierają „Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku".

6. Ryzyko stopy procentowej

1. Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych.
2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej polega na utrzymywaniu relacji przychodów i kosztów odsetkowych wynikających ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i umożliwiających uzyskiwanie akceptowanych wyników finansowych.
3. Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela niehandlowego.
4. Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada oprocentowanych przyznanych linii kredytowych, tym samym (za wyjątkiem badania wpływu ryzyka płynności na poziom ryzyka stopy procentowej) pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.
5. Bank w zarządzaniu stopami procentowymi kieruje się następującymi zasadami:
   1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje metodę luki przeszacowania, metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego, metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej oraz analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych,
   2) badaniu podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku oraz zdyskontowaną wartość ekonomiczną,
   3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania – wynikającym z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmianę stóp procentowych i ryzykiem bazowym – spowodowanym niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych (ryzyko opcji klienta Bank uznaje za nieistotne).
6. Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej. Bank przyjmuje następujące kryteria przyporządkowania kwot aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do terminów przeszacowania:
   1) aktywa i pasywa, którym przypisana jest stała stopa procentowa, przyporządkowuje się do przedziałów przeszacowania w oparciu o terminy zapadalności/wymagalności, w szczególności lokaty O/N kwalifikowane są do przedziału „1 dzień";
   2) aktywa i pasywa, którym przypisana jest zmienna stopa procentowa, przyporządkowuje się następująco:
      a) zależne od redyskonta weksli NBP – do przedziału „od 2 dni do 1 miesiąca", o ile z umowy nie wynika inny termin przeszacowania,
      b) zależne od stawek WIBID/WIBOR – do przedziałów wynikających z możliwie najszybszej jej zmiany w odniesieniu do daty sporządzania analizy,
      c) zależne od stopy banku – do przedziału „do 1 miesiąca do 3 miesięcy".

7. Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów ostrożnościowych i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

8. Systemem limitów w obszarze ryzyka stopy procentowej objęto w szczególności:
   1) maksymalną dopuszczalną zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania w relacji do funduszy własnych;
   2) maksymalną dopuszczalną zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych;
   3) maksymalną dopuszczalną zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie w relacji do funduszy własnych;
   4) maksymalną dopuszczalną zmianę (spadek) wartości ekonomicznej Banku w relacji do funduszy własnych.

9. Pomiar poziomu ryzyka stopy procentowej dokonywany jest z częstotliwością miesięczną, a jego wyniki są przedstawiane Zarządowi i Radzie Nadzorczej w ramach funkcjonującego systemu informacji zarządczej.

10. Ryzyko stopy procentowej nie stanowiło znaczącego zagrożenia dla sytuacji finansowej Banku. Potencjał zmiany wyniku finansowego (odsetkowego) do oceny skutków szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczany jest w oparciu o scenariusze testów warunków skrajnych przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych (ryzyko przeszacowania i bazowe łącznie). Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych na dzień 31.12.2019r. wykazała:
    1) w przypadku spadku stóp procentowych - spadek wyniku odsetkowego o 2.690 tys. zł (tj. 4,0% funduszy własnych),
    2) w przypadku wzrostu stóp procentowych - wzrost wyniku odsetkowego o 5.438 tys. zł (tj. 8,2% funduszy własnych).

11. Potencjał zmiany zdyskontowanej wartości ekonomicznej do oceny skutków szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczany jest przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych. Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych na dzień 31.12.2019r. wskazała na możliwość zmiany zdyskontowanej wartości ekonomicznej o 52 tys. zł (tj. 0,08% funduszy własnych).

12. Szczegółowe zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka stopy procentowej zawierają „Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku".

7. Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności obejmują:
   1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
   2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodów czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

2. W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą: Rada Nadzorcza – która sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka z planem i strategią, Zarząd – który odpowiada za skuteczność systemu zarzadzania ryzykiem, Komitet Zarządzania Ryzykiem Działalności Banku, który ocenia poziom ryzyka płynności i rekomenduje Zarządowi propozycje mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka, Główny Księgowy - który organizuje

wykonywanie zadań z zakresu zarządzania ryzykiem płynności, sprawuje nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka, Zastępca Głównego Księgowego będący komórką zarządzającą „wolnymi środkami", Wydział Planowania i Oceny Ryzyka – który wykonuje zadania związanie z identyfikacją, pomiarem i monitorowaniem poziomu ryzyka płynności, weryfikacją procedur, raportowaniem ryzyka oraz Oddziały i Filie odpowiedzialne za przyjmowanie depozytów i udzielanie kredytów.

3. W ramach zarządzania płynnością Bank wyróżnia:
   1) płynność śróddzienną – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań bieżących w trakcie bieżącego dnia,
   2) płynność dzienną – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia,
   3) płynność bieżącą – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
   4) płynność krótkoterminową – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
   5) płynność średnioterminową – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
   6) płynność długoterminową – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy.

4. Czynnikami, które potencjalnie mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności są:
   1) zmiany w strukturze bilansu powodujące niedopasowanie terminów płatności aktywów do terminów płatności pasywów i występowanie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
   2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów w skali mogącej spowodować zaburzenie prognozy przepływów pieniężnych Banku,
   3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
   4) znaczące zaangażowanie depozytów osób wewnętrznych Banku,
   5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
   6) niski poziom depozytów (w szczególności depozytów stabilnych) w relacji do skali prowadzonej działalności kredytowej,
   7) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
   8) materializacja ryzyka reputacji.

5. Polityka Banku w zakresie zarządzania płynnością obejmuje w szczególności:
   1) zapewnienie zdolności do wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w celu ograniczenia możliwości utraty wypłacalności,
   2) zachowanie właściwych relacji między zyskiem a ryzykiem w decyzjach o pozyskiwaniu i zachowaniu kapitału,
   3) utrzymywanie odpowiednich proporcji pomiędzy aktywami dochodowymi i niedochodowymi.

6. Bank ogranicza ryzyko płynności m.in. poprzez:
   1) wypełnianie norm ostrożnościowych w zakresie płynności,
   2) stosowanie limitów ograniczających ryzyko,
   3) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
   4) odpowiednie zarządzanie strukturą bilansu, utrzymywanie aktywów płynnych, lokowanie wolnych środków w oparciu o prognozy przepływów pieniężnych,

5) uczestnictwo w SSO SGB, które zapewnia pomoc płynnościową z Funduszu pomocowego w sytuacji jej zachwiania,
6) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym.

7. Systemem limitów w obszarze ryzyka płynności objęto w szczególności:
   1) poziom nadzorczych miar płynności;
   2) poziom wskaźnika LCR i NSFR;
   3) poziom luki niedopasowania;
   4) udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych (bez gwarancyjnych) w relacji do sumy bilansowej;
   5) udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej;
   6) udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały.
8. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości pozyskania stabilnego źródła finansowania. Głównym źródłem finansowania aktywów Banku są depozyty sektora niefinansowego – na dzień 31.12.2019r stanowiły 86,6% łącznej wartości pasywów. Bank dywersyfikuje źródła finansowania m.in. poprzez ograniczanie koncentracji depozytów sektora niefinansowego, różny charakter przyjmowanych depozytów (depozyty bieżące i terminowe) oraz różne terminy wymagalności depozytów terminowych.

9. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W sytuacji awaryjnej Bank może pozyskać środki z Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie SSO SGB, a także ubiegać się o kredyt refinansowy w Narodowym Banku Polskim. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się na zasadach ustalonych w Zrzeszeniu i SSO SGB:
   1) Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:
      a) prowadzenie rozliczeń pieniężnych banków spółdzielczych,
      b) zabezpieczanie banków spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
      c) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla banków spółdzielczych,
      d) prowadzenie rachunków bieżących banków spółdzielczych,
      e) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym bankom spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
      f) gromadzenie nadwyżek środków banków spółdzielczych,
      g) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
      h) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
      i) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
      j) pośredniczenie w zakupie przez banki spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię.
   2) Jednostka zarządzająca SSO SGB realizuje następujące zadania:
      a) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
      b) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
      c) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
      d) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
      e) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
      f) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

10. Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego lub za jego pośrednictwem. Utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w Banku Zrzeszającym (lokaty międzybankowe) ogranicza wpływ potencjalnej materializacji ryzyka płynności rynku na zachowanie płynności płatniczej Banku.

11. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:
    1) brak obciążeń,
    2) wysoka jakość kredytowa,
    3) łatwa zbywalność,
    4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
    5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

    Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności (oszacowanego przy założeniu nagłego wypływu depozytów z Banku w okresie do 30 dni). Na dzień 31.12.2019r nadwyżka płynności wyniosła 170,8 mln zł.

12. W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:
    1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
    2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
        a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
        b) sprzedaży innych aktywów,
        c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
        d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
        e) przyrostu depozytów.

13. Zestawienie nadzorczych miar płynności, wskaźnika LCR oraz NSFR, wg stanu na dzień 31.12.2019r. przedstawia poniższa tabela. Bank, ustalając poziom limitów dla wskaźników LCR i NSFR przyjął dodatkowe bufory zabezpieczające.

Tabela. Nadzorcze miary płynności, wskaźnik LCR oraz NSFR wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wskaźnik	Wartość	Limit minimalny
M3	2,65	1,0
M4	1,46	1,0
LCR	323%	120%
NSFR	153%	120%

14. W 2019 roku nie wystąpiły przypadki niedotrzymania limitu wskaźnika LCR. Wskaźnik kształtował się na stabilnym poziomie, znacząco powyżej określonego minimum. Bank utrzymywał płynność krótkoterminową na adekwatnym poziomie.

Tabela. Kształtowanie się wskaźnika LCR w kolejnych kwartałach 2019r.

Wyszczególnienie	Stan na dzień:			
	31.03.2019	30.06.2019	30.09.2019	31.12.2019
Zabezpieczenie przed utratą płynności (w tys.)	73 154	73 979	73 639	76 204
Wypływy (w tys.)	72 757	81 079	86 503	94 291
Wpływy (w tys.)	51 420	54 927	58 101	71 282
Wskaźnik LCR	343%	283%	259%	323%

15. Wartości urealnionej luki płynności dla pierwszych trzech przedziałów czasowych zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela. Urealniona luka płynności wg stanu na dzień 31.12.2019r.

(tys. zł)

Kategoria	do 1 tygodnia	od 1 tygodnia do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy
Luka (bilans)	7 543	74 905	51 026
Luka skumulowana (bilans)	7 543	82 447	133 473
Luka (bilans, zob. pozabilansowe)	-21 980	72 236	48 694
Luka skumulowana (bilans, zob. pozabilansowe)	-21 980	50 256	98 950

16. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem mają testy warunków skrajnych. Bank wykorzystuje wyniki testów do planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, opracowywania założeń polityki płynnościowej Banku.

17. W zakresie ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
    1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
    2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
    3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
    4) odpowiednią reakcję oraz podejmowanie działań w celu ograniczania ryzyka w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

18. Raporty obejmujące ryzyko płynności przedstawiane są dla Zarządu kwartalnie, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością półroczną.

19. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:
    1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
    2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych,
    3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
    4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
    5) poziomu aktywów nieobciążonych,
    6) analizy wskaźników płynności,
    7) wyników testów warunków skrajnych,
    8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
    9) stopnia przestrzegania limitów.

20. Szczegółowe zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka płynności finansowej zawierają „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Białymstoku”.

8. Ryzyko kapitałowe

1. Cele strategiczne dotyczące zarządzania ryzykiem kapitałowym obejmują w szczególności:
   1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
   2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa, przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
   3) utrzymywanie obciążenia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych maksymalnie na poziomie umożliwiającym wypełnianie rekomendowanych przez nadzorcę wymogów w zakresie współczynnika kapitałowego.
2. Długoterminowe cele kapitałowe Banku określone zostały szczegółowo w obowiązującej w Banku procedurze wewnętrznej dotyczącej zrządzania funduszami i ryzykiem kapitałowym.
3. Ogólne założenia strategii w zakresie funduszy określone zostały w Strategii działania Banku. Obejmują one pożądane przez Bank źródła budowy bazy kapitałowej, strategię w zakresie funduszu udziałowego, politykę dywidendową, a także główne kierunki alokacji kapitału na potrzeby zabezpieczenia ryzyka.
4. Bank realizuje nakreślone cele strategiczne m.in. poprzez:
   1) opracowanie planu kapitałowego zawierającego: planowaną strukturę i wielkość funduszy własnych; wielkość łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko oraz wielkości współczynników kapitałowych, a także monitorowanie stopnia ich realizacji i okresowe aktualizowanie;
   2) rozwijanie skali działalności adekwatnie do możliwości kapitałowych;
   3) kształtowanie struktury funduszy Tier I z dominującym udziałem kapitału rezerwowego oraz dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka stosownie do postanowień Statutu Banku;
   4) identyfikację ryzyk występujących w działalności Banku oraz systematyczną ocenę ich istotności;
   5) opracowanie, wdrożenie i okresowe aktualizowanie metod szacowania kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
   6) testowanie warunków skrajnych, mających na celu ocenę wpływu założonych scenariuszy szokowych na pozycję kapitałową Banku;
   7) stosowanie i okresową aktualizację limitów alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka,
   8) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych.
5. Systemem limitów w obszarze ryzyka kapitałowego objęto w szczególności:
   1) wysokość współczynników kapitałowych;
   2) alokację funduszy własnych na poszczególne rodzaje ryzyka;
   3) strukturę funduszy własnych.
6. W ramach zarządzania ryzykiem kapitałowym Bank opracowuje kapitałowe plany awaryjne, wskazujące tryb postępowania w przypadku nagłego pojawienia się niebezpieczeństwa obniżenia współczynnika kapitałowego. Plany zawierają w szczególności katalog działań możliwych do podjęcia w celu poprawy współczynników kapitałowych w perspektywie krótko-

i długoterminowej. Szczegółowy tryb postępowania określony został w obowiązującej w Banku procedurze wewnętrznej dotyczącej zrządzania funduszami i ryzykiem kapitałowym.

7. Fundusze Banku są adekwatne do skali prowadzonej działalności i podejmowanego ryzyka. Bank spełniał wymogi nadzorcze w zakresie współczynników kapitałowych, dźwigni finansowej oraz MREL.

9. Ryzyko braku zgodności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:
   1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
   2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
   3) dążenie i dbałość o:
      a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
      b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
      c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
      d) kształtowanie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
   1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
   2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
   3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
   4) systematyczne podnoszenie kompetencji wyodrębnionej w strukturze organizacyjnej Banku komórki ds. zgodności.
3. Zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku ma na celu przeciwdziałanie możliwościom naruszeń zgodności, które mogą mieć konsekwencje zarówno finansowe, jak i niefinansowe m.in. w postaci: sankcji prawnych bądź regulaminowych, materialnych strat finansowych naruszenia lub utraty reputacji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej.
4. Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe, które odbywa się w dwóch wymiarach:
   1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
   2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.
5. Istotną rolę w procesie zarządzania zgodnością w Banku sprawuje wyodrębniona w strukturze organizacyjnej komórka ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, do której zadań należy m.in. koordynacja procesu zarządzania brakiem zgodności w Banku, kształtowania świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników wszystkich szczebli, zarządzanie rejestrem naruszeń zgodności oraz ocena wdrożonych mechanizmów i procedur kontrolnych.

10. Ryzyko wyniku finansowego

1. Ryzyko wyniku finansowego - jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.
2. Ryzyko to pośrednio uwzględniane jest w innych ryzykach, w których się ono materializuje (kredytowym, operacyjnym, walutowym, koncentracji, płynności, stopy procentowej w portfelu bankowym), a jego miernikiem jest stopień realizacji planu finansowego.
3. Wypracowany w 2019 roku zysk netto wyniósł 5.493 tys. zł i przewyższał wielkość planowaną. Stopień realizacji planu w zakresie zysku netto wyniósł 149%.

III. FUNDUSZE WŁASNE

1. Realizowana w Banku strategia bezpiecznego działania opiera się na utrzymaniu skali i rozmiarów prowadzonej działalności obarczonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.
2. Fundusze własne Banku obejmują:
   1) kapitał Tier I – w skład którego wchodzi:
      a) kapitał podstawowy Tier I - obejmujący między innymi wpłacony fundusz udziałowy, skumulowane inne całkowite dochody, kapitał rezerwowy, fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej oraz inne przejściowe korekty kapitału podstawowego Tier I;
      b) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I – w tym m.in. wartości niematerialne i prawne wycenione wg wartości bilansowej;
      c) kapitał dodatkowy Tier I – stanowiący instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 Rozporządzenia CRR;
      d) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I;
   2) kapitał Tier II – obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 Rozporządzenia CRR, pożyczki podporządkowane oraz rezerwę na ryzyko ogólne.
3. Mając na uwadze, iż fundusz udziałowy od 1 stycznia 2014 roku nie spełniał warunku „wieczystości" zawartego w art. 28 ust. 1 lit. e Rozporządzenia CRR, Bank poddawał go stopniowej amortyzacji i stopniowo wyłączał z rachunku funduszy własnych (w ramach przepisów przejściowych). Zmiana w Ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (art. 10c) będąca realizacją wymogu „wieczystości" oraz wprowadzenie odpowiednich zmian w Statucie Banku i zarejestrowanie ich w KRS umożliwiło wykazywanie funduszu udziałowego w ramach kapitału Tier I, bez konieczności jego amortyzacji. Zmiana dotyczy udziałów zadeklarowanych i w pełni opłaconych do dnia 28.06.2013r. Zaliczenie udziałów zadeklarowanych i opłaconych po tej dacie każdorazowo wymaga uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.
4. W przypadku konieczności dokonania pomniejszenia funduszy własnych na skutek: wypowiedzenia udziałów, wypowiedzenia członkostwa, śmierci udziałowca (w przypadku osoby fizycznej) lub wykreślenia z KRS (w przypadku osoby prawnej), Bank występuje do KNF z wnioskiem o wydanie zgody na pomniejszeniu funduszy własnych.
5. Wyliczone w powyższy sposób fundusze własne stanowią tzw. uznany kapitał, którego wysokość uwzględniana jest przez Bank m.in. dla potrzeb wyliczania współczynnika kapitałowego

oraz monitorowania przestrzegania limitów koncentracji zaangażowań. Poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2019r. przedstawia zestawienie.

Tabela. Fundusze własne Banku – stan i struktura.

Rodzaj funduszy	Stan na 31.12.2019r. (w tys. zł)	Struktura	Zmiana w 2019 roku
Fundusze własne (uznany kapitał)	**66 593**	**100,0%**	**4 837**
Kapitał Tier I	**66 593**	**100,0%**	4 837
Kapitał podstawowy Tier I, w tym:	66 593	100,0%	4 837
Fundusz udziałowy	*5 765*	*8,66%*	*46*
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	*59 196*	*88,89%*	3 974
Fundusz ogólnego ryzyka	*1 200*	*1,8%*	*200*
Skumulowane inne całkowite dochody	*618*	*0,93%*	*618*
Pozostałe (w tym pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I)	-186	*- 0,28%*	-1
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0,0%	0
Kapitał Tier II	**0**	**0,0%**	**0**

6. Odnotowane w 2019r. zmiany w wielkości poszczególnych składników funduszy własnych Banku (zaliczanych do uznanego kapitału) dotyczyły:
   1) w obszarze funduszu udziałowego:
      a) zmniejszenia o kwotę 1.196 tys. zł w związku z uzyskaniem zgody KNF na wypłatę udziałów zaliczanych do uznanego kapitału;
      b) zwiększenie o kwotę 1.242,5 tys. zł w związku z uzyskaniem zgody KNF na zaliczenie zadeklarowanych i opłaconych udziałów członkowskich;
   2) w obszarze kapitału rezerwowego – zwiększenia o kwotę 3.974 tys. zł tys. zł z tytułu przeznaczenia części nadwyżki bilansowej roku 2018;
   3) w obszarze funduszu ogólnego ryzyka - zwiększenia o kwotę 200 tys. zł z tytułu przeznaczenia części nadwyżki bilansowej roku 2018;
   4) w obszarze pozostałych składników funduszy – zwiększenia o kwotę 617 tys. zł (w związku z uwzględnieniem w kalkulacji funduszy kapitału z aktualizacji wyceny).

   Szczegółowa informacja obrazująca stan i strukturę funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2019r. zawarta jest w **załączniku nr 2**.

7. Zgromadzona baza kapitałowa stanowi źródło finansowania prowadzonej działalności i jest podstawą gwarantującą bezpieczny i stabilny rozwoju Banku oraz wypełnianie obowiązujących norm ostrożnościowych.

IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

1. Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

2. Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

3. Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:
   1) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,

2) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
3) walutowego. w oparciu o metodę de minimis.

4. Najwyższy poziom regulacyjnego wymogu kapitałowego dotyczy ryzyka kredytowego. Wyliczona na datę informacji łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe wyniosła 391.281 tys. zł, tym samym regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyniósł 31.302 tys. zł. Ekspozycje kredytowe wg wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) w podziale na kategorie (klasy) ryzyka przedstawia **załącznik nr 3.**

5. Wg stanu na dzień 31.12.2019r., w rachunku łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe, Bank uwzględniał:
   1) wpływ współczynnika wsparcia MŚP na poziomie 0,7619 – dla ekspozycji kredytowych lub ich części spełniających wymogi, o których mowa w Rozporządzeniu CRR; wg stanu na 31.12.2019r. łączna wartość ekspozycji objętych współczynnikiem wsparcia MŚP wyniosła 244.707 tys. zł;
   2) wpływ technik ograniczania ryzyka kredytowego – dla ekspozycji kredytowych lub ich części efektywnie zabezpieczonych gwarancją BGK, kaucją oraz poręczeniem JST. Wg stanu na 31.12.2019r. łączna kwota ekspozycji efektywnie zabezpieczonych gwarancją BGK (po uwzględnieniu korekt z tytułu niedopasowania terminów zapadalności) wyniosła 20.800 tys. zł, kaucją – 92 tys. zł, zaś poręczeniem JST wyniosła 8.000 tys. zł;
   3) wpływ ograniczenia ryzyka kredytowego poprzez zastosowanie preferencyjnej wagi ryzyka 35% – dla ekspozycji kredytowych lub ich części w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej. Wg stanu na 31.12.2019r. łączna wartość tych ekspozycji wyniosła 4.351 tys. zł.

6. Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:
   1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
   2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
   3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

   którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

7. Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg poniższej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

8. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. stopień jakości kredytowej rządu polskiego wynosił 2, a przyporządkowana waga ryzyka ekspozycji wynosiła 50%. Łączna wartość ekspozycji, którym przypisano wagę ryzyka odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu polskiego, wyniosła (po uwzględnieniu zastosowanych technik redukcji ryzyka kredytowego) 0,03 tys. zł i dotyczyła ekspozycji zaliczonych do kategorii ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego.

9. Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI):
   1) Fitch Ratings,
   2) Moody's Investors Service oraz
   3) Standard and Poor's Ratings Services.

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

10. Ponadto Bank wykorzystuje oceny jakości kredytowej nadane przez ECAI podmiotom, które udzieliły gwarancji klientom Banku, a Bank wykorzystuje te gwarancje w ramach technik ograniczania ryzyka kredytowego, tj. BCRA Credit Rating Agency oraz EuroRating Sp. z o. o. Bank uzależnia wagę ryzyka od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

    1) BCRA Credit Rating Agency:

Ocena wiarygodności kredytowej	Stopień jakości kredytowej	Waga ryzyka
AAA do AA	1	20%
A	2	50%
BBB	3	100%
BB	4	100%
B	5	150%
C i poniżej	6	150%

    2) EuroRating Sp. z o. o.:

Ocena wiarygodności kredytowej	Stopień jakości kredytowej	Waga ryzyka
AAA do AA	1	20%
A	2	50%
BBB	3	100%
BB	4	100%
B	5	150%
CCC i poniżej	6	150%

11. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. Bank nie stosował w ramach technik redukcji ryzyka kredytowego gwarancji udzielonych przez podmioty, o których mowa w pkt. 10 powyżej.

12. Podstawą do wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, jest średnia arytmetyczna za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem

dodatnim lub ujemnym. Uwzględniane w w/w kalkulacji pozycje rachunku zysków i strat obejmują w szczególności:

1) przychody z tytułu odsetek,
2) koszty z tytułu odsetek,
3) przychody z tytułu prowizji,
4) koszty z tytułu prowizji,
5) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o stałej/zmiennej kwocie dochodu,
6) wynik operacji finansowych,
7) wynik z pozycji wymiany,
8) pozostałe przychody operacyjne.

13. Średnią arytmetyczną, o której mowa powyżej, oblicza się na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech, dwunastomiesięcznych okresów, przy czym jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe. Po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyniku.

14. Podstawę wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

15. Wyliczona wg powyższych zasad łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wyniosła 43.787 tys. zł, tym samym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w 2019r. wyniósł 3.503 tys. zł.

16. Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową zgodnie z zasadami określonymi w art. 351 Rozporządzenia CRR. Wymóg kapitałowy stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0, jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

17. Wyliczona wg powyższych zasad łączna kwota ekspozycji na ryzyko walutowe wyniosła 0,00 tys. zł, tym samym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wg stanu na dzień 31.12.2019r. wyniósł 0,00 tys. zł.

18. Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

19. Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego i dodatkowych wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

20. Bank, w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej, dąży do utrzymywania relacji kapitału regulacyjnego w stosunku do funduszy własnych na poziomie co najmniej umożliwiającym wypełnianie norm nadzorczych w zakresie współczynników kapitałowych. Na datę informacji relacja ta wynosiła 57,14%. Maksymalne dopuszczalne obciążenie funduszy własnych kapitałem wewnętrznym Bank określił na poziomie 80%.

21. W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych, w szczególności w zakresie wynikającym z właściwego dla instytucji bufora antycyklicznego.

22. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. nie wystąpiła konieczność tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego, tym samym kwota wewnętrznego wymogu kapitałowego równa była kwocie regulacyjnego wymogu kapitałowego. Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Tabela. Poziom regulacyjnych i wewnętrznych wymogów kapitałowych.

(tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Kapitał wewnętrzny na dzień 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2019r.		Kapitał wewnętrzny na dzień 31.12.2019r.	Zmiana r/r
		Kapitał regulacyjny	Dodatkowy wymóg kapitałowy		
Ryzyko kredytowe	28 280	31 302	0	31 302	3 022
Ryzyko operacyjne	3 168	3 503	0	3 503	335
Ryzyko walutowe	0	0	0	0	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0	0	0	0	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	0	0	0	0
Ryzyko płynności	0	0	0	0	0
Ryzyko kapitałowe	0	0	0	0	0
SUMA	**31 448**	**34 805**	**0**	**34 805**	**3 357**

23. Celem Banku jest utrzymywanie adekwatności kapitałowej, mierzonej współczynnikiem kapitałowym, na poziomie przekraczającym rekomendowaną przez nadzorcę wielkość minimalną. Na 2019r. rekomendowany przez KNF minimalny poziom całkowitego współczynnika kapitałowego wynosił 13,5% (minimum regulacyjne powiększone o bufor zabezpieczający i bufor ryzyka systemowego). Przyjęty przez Bank limit minimalny dla całkowitego współczynnika kapitałowego był równy 14,0% i uwzględniał dodatkowy bufor zabezpieczający w ramach Systemu Ochrony SGB.

24. Obliczony wg stanu na dzień 31.12.2019r. poziom współczynników kapitałowych Banku wyniósł:
    1) 15,31% - dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
    2) 15,31% - dla współczynnika kapitału Tier I;
    3) 15,31% - dla całkowitego współczynnika kapitałowego.

25. W ramach oceny adekwatności kapitałowej, Bank wylicza i monitoruje poziom wskaźnika dźwigni finansowej, obliczanego jako miara kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów wg wartości bilansowej, powiększonej o kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Na koniec 2019r. wskaźnik dźwigni wyniósł:
    1) 6,78% - dla w pełni wprowadzonej definicji (zakładającej całkowite wyłączenie funduszu udziałowego z kapitału Tier I);
    2) 7,47% - dla definicji przejściowej.

26. Na odnotowaną na koniec 2019r. wysokość wskaźnika dźwigni finansowej wpływ miały następujące wielkości:
    1) kapitał Tier I – w wysokości:
        a) 60.396 tys. zł – dla w pełni wprowadzonej definicji;
        b) 66.593 tys. zł – dla definicji przejściowej;
    2) aktywa – w wysokości 844.520 tys. zł;

3) zobowiązania pozabilansowe udzielone (z uwzględnieniem współczynników konwersji) – w wysokości 46.693 tys. zł.

27. Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową, co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka. W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.

Tabela. Poziom wskaźnika dźwigni finansowej wg stanu na 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	W pełni wprowadzona definicja	Definicja przejściowa
Kapitał Tier I (tys. zł)	60 396	66 593
Aktywa (tys. zł)	844 520	844 520
Zobowiązania pozabilansowe udzielone z uwzględnieniem współczynników konwersji (tys. zł)	46 693	46 693
Wskaźnik dźwigni finansowej	**6,78%**	**7,47%**

V. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

1. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. zaangażowanie Banku w instrumenty kapitałowe i dłużne wynosiło łącznie 58.727 tys. zł (wg wartości bilansowej).
2. Zaangażowanie kapitałowe w akcje i udziały wynosiło łącznie 5.074 tys. zł i dotyczyło akcji SGB-Banku S.A. i BPS S.A. oraz udziału w Spółdzielni zarządzającej SSO SGB, którego Bank jest uczestnikiem od dnia 23.11.2015r. Podział tych ekspozycji ze względu na cel nabycia (przyczyny strategiczne, zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków) według stanu na dzień 31.12.2019r. przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela. Zaangażowanie kapitałowe Banku w akcje i udziały wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Rodzaj zaangażowania	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Cel inwestycji
SGB BANK S.A.	akcje	5 070	przyczyny strategiczne
BPS S.A.	akcje	3	przyczyny strategiczne
Spółdzielnia zarządzająca Spółdzielczym Systemem Ochrony SGB	udziały	1	przyczyny strategiczne
RAZEM	**-**	**5 074**	**-**

3. Zaangażowanie Banku w bankowe papiery wartościowe wynosiło 1.914 tys. zł i dotyczyło instrumentów wyemitowanych przez SGB Bank S.A., które za zgodą KNF zostały zaliczone do bazy kapitałowej SGB Banku S.A.

Tabela. Zaangażowanie Banku w bankowe papiery wartościowe wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Cel inwestycji
SGB Bank S.A.	1 914	przyczyny strategiczne, zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
RAZEM	**1 914**	**-**

4. Zaangażowanie Banku w jednostki uczestnictwa towarzystw funduszy inwestycyjnych wynosiło 11.010 tys. zł i dotyczyło funduszu SGB Bankowy, o średnim poziomie ryzyka oraz funduszu SGB Dłużny o wysokim poziomie ryzyka zarządzanych przez Generali Investment TFI S.A.

Tabela. Zaangażowanie Banku w jednostki TFI wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Wartość godziwa/rynkowa (w tys. zł)	Zrealizowane zyski/straty ze sprzedaży (w tys. zł)	Cel inwestycji
SGB Bankowy	10 010	10 010	233,5	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
SGB Dłużny	1 000	1 000	36,6	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
RAZEM	**11 010**	**11 010**	**270,1**	**-**

5. Zaangażowanie Banku w obligacje komercyjne (instrumenty dłużne) wynosiło 8.304 tys. zł i dotyczyło obligacji wyemitowanych przez dwa podmioty gospodarcze. Podział tych ekspozycji ze względu na cel nabycia (przyczyny strategiczne, zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków) według stanu na dzień 31.12.2019r. przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela. Zaangażowanie Banku w obligacje komercyjne wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (tys. zł)	Wartość godziwa/rynkowa (tys. zł)	Cel inwestycji
Obligacje komercyjne (spółka z o.o.)	3 002	n/d	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
Obligacje komercyjne (spółka akcyjna)	5 302	5 302	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
RAZEM	**8 304**	**5 302**	**-**

6. Zaangażowanie Banku w obligacje komunalne (instrumenty dłużne) wynosiło 2.428 tys. zł i dotyczyło obligacji wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (gmina).

Tabela. Zaangażowanie Banku w obligacje komunalne wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (tys. zł)	Cel inwestycji
Obligacje komunalne (JST)	2 428	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
RAZEM	**2 428**	**-**

7. Zaangażowanie Banku w 7-dniowe bony pieniężne wynosiło 29.997 tys. zł i dotyczyło instrumentów dłużnych wyemitowanych przez Narodowy Bank Polski.

Tabela. Zaangażowanie Banku w 7-dniowe bony pieniężne wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (tys. zł)	Cel inwestycji
Bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego	29 997	zagospodarowanie części nadwyżek wolnych środków
RAZEM	**29 997**	**-**

8. Według przyjętych w Banku zasad rachunkowości oraz zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem inwestycji w Banku Spółdzielczym w Białymstoku” poszczególne instrumenty kwalifikuje się do następujących rodzajów portfeli aktywów:
   1) obligacje komercyjne lub komunalne – aktywa dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności;
   2) jednostki TFI – aktywa dostępne do sprzedaży;
   3) bony pieniężne, bony skarbowe, obligacje Skarbu Państwa – aktywa dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności;
   4) bankowe papiery wartościowe – aktywa utrzymywane do terminu zapadalności.
9. Zakupione instrumenty ujmowane są w księgach rachunkowych, w wybranym portfelu aktywów, na dzień zawarcia transakcji.
10. Wartość aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności oraz obligacji komercyjnych i komunalnych zakwalifikowanych do aktywów dostępnych do sprzedaży, dla których nie istnieje aktywny rynek, określa się jako wartość bilansową, z uwzględnieniem liniowej amortyzacji premii lub dyskonta. Naliczone memoriałowo na koniec każdego miesiąca odsetki, według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie naliczenia, zaliczane są do przychodów z operacji papierami wartościowymi.
11. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży dla których istnieje aktywny rynek, wyceniane są na koniec każdego okresu sprawozdawczego według wartości godziwej (rynkowej). Podstawą do wyceny jest ich ogólnodostępna wycena na koniec okresu sprawozdawczego. Wycenę stanowi iloczyn liczby posiadanych instrumentów oraz bieżącej wyceny tego instrumentu na dzień dokonywania wyceny.
12. Wycena posiadanych instrumentów finansowych dokonywana jest odrębnie dla każdej zawartej transakcji ich zakupu.
13. Skutki zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu Banku, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych z operacji papierami wartościowymi.
14. W przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, Bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących.
15. Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży zaliczone wcześniej do kosztów finansowych ujmuje się w przypadku zwyżki wartości jako przychody finansowe; kwotę stanowiącą nadwyżkę nad kosztami zalicza się do kapitału z aktualizacji wyceny.
16. Na dzień sprzedaży instrumentów finansowych, skumulowane zyski lub straty odniesione w wyniku wyceny na kapitał z aktualizacji podlegają przeksięgowaniu odpowiednio w przychody lub koszty finansowe z operacji papierami wartościowymi.
17. W 2019 roku wartość zrealizowanego zysku z tytułu sprzedaży inwestycji kapitałowych wyniosła 270,1 tys. zł.

VI. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI WYNAGRODZEŃ, W TYM POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE W BANKU

1. W związku z faktem, iż wszystkie istotne, z punktu widzenia poziomu generowanego przez Bank ryzyka, decyzje podejmowane są przez Zarząd, do osób zajmujących stanowiska kierownicze, dla celów ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń, zalicza się Członków Zarządu. Działalność Zarządu, zarówno w odniesieniu do poszczególnych jego Członków, jak też w ujęciu kolegialnym, ma decydujący wpływ na kształtowanie profilu ryzyka Banku i poziom realizacji tzw. „apetytu na ryzyko", we wszystkich obszarach jego działalności.
2. Celem ustalenia polityki zmiennych składników wynagrodzeń jest:
   1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Rad Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
   2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
   3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.
3. Zasady wynagradzania Członków Zarządu określają zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku procedury wewnętrzne:
   1) „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Białymstoku";
   2) „Regulamin wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Białymstoku".
4. Wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z części stałej (m.in. wynagrodzenie zasadnicze, dodatki za staż pracy, jednorazowe odprawy i rekompensaty lub inne świadczenia wynikające z zasad wynagradzania pracowników Banku, w tym członków Zarządu, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom Banku) oraz części zmiennej (wynagrodzenia z tytułu zmiennych składników w postaci premii rocznej). Wynagrodzenie przyznawane i wypłacane jest wyłącznie w formie pieniężnej.
5. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.
6. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska kierownicze nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych. Zgodnie z przyjętymi zasadami, łączna kwota wynagrodzenia z tytułu zmiennych składników wynagrodzenia dla Członków Zarządu za dany rok obrotowy nie może być wyższa niż 2,50% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego za dany rok podlegający ocenie oraz w ujęciu indywidualnym, w odniesieniu do poszczególnych Członków Zarządu, stanowić więcej niż 25% osiągniętego w danym roku wynagrodzenia zasadniczego brutto.
7. Proces ustalania części zmiennej wynagrodzenia obejmuje ocenę efektów pracy Członka Zarządu w oparciu o ustalone kryteria:
   1) ilościowe (dotyczące oceny wyników całego Banku) – obejmujące ocenę jakości portfela kredytowego Banku, pozycji płynnościowej i kapitałowej oraz stopnia realizacji planu finansowego Banku (w zakresie wyniku finansowego, ROA, dynamiki rozwoju sumy bilansowej, depozytów, kredytów);

2) jakościowe – uwzględniane są m.in. czynniki takie jak realizacja kierunków działania oraz ocena kwalifikacji i reputacji Członków Zarządu oraz oceny Banku nadawane przez instytucje zewnętrzne (w tym KNF, SSO SGB).

Ocena obejmuje 3 lata (tj. miniony rok obrotowy i dwa lata poprzednie), tak aby uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością.

8. W przypadku dokonania pozytywnej oceny, decyzję o przyznaniu premii rocznej Członkom Zarządu i jej wysokości podejmuje każdorazowo Rada Nadzorcza Banku w formie uchwały. Zatwierdzona przez Radę Nadzorczą procedura określa szczegółowo przesłanki obniżenia wysokości premii rocznej oraz jej nieprzyznania. W szczególności premia nie jest przyznawana w przypadku dokonania negatywnej oceny efektów pracy Członków Zarządu, czy też zagrożenia niespełnienia przez Bank wymogów ostrożnościowych w zakresie pozycji płynnościowej i kapitałowej.

9. W 2019r. wdrożoną w Banku polityką zmiennych składników wynagrodzeń objęte zostały 3 osoby pełniące funkcję Członków Zarządu Banku. Wartość przyznanego i wypłaconego im wynagrodzenia zmiennego stanowiła 2,50% wysokości zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego za 2018r. Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do składników stałych wyniósł wg stanu na koniec 2019r. 10,77%. Warunek, o którym mowa w pkt. 5 i 6 powyżej był w pełni zachowany.

10. Wypłata przyznanej premii rocznej podlega odroczeniu, w przypadku, gdy w roku podlegającym ocenie, osiągnięta roczna dynamika przyrostu stanu kredytów przekracza 120%. Wypłata odroczonej części premii rocznej następuje w kolejnym roku pod warunkiem spełnienia określonego przez Radę kryterium w zakresie jakości portfela kredytowego. W 2019r. w/w przesłanka odroczenia nie wystąpiła.

11. W roku 2019 żaden z Członków Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR. W ujęciu zbiorczym, łączna kwota wynagrodzeń stałych wypłaconych w 2019r. osobom objętym polityką zmiennych składników wynagrodzeń, stanowiła 1,64% wyliczonej na dzień 31.12.2019r. wartości uznanego kapitału Banku, a wartość przyznanej i wypłaconej premii rocznej (wynagrodzenie zmienne) stanowiła odpowiednio 0,18%.

12. W 2019r. nie wystąpiły wynagrodzenia z odroczoną wypłatą z podziałem na część już przyznaną i jeszcze nieprzyznaną oraz wynagrodzenia z odroczoną wypłatą przyznane w danym roku obrotowym, wypłacone i zmniejszone w ramach korekty związanej z wynikami.

13. Realizowana w Banku polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz przyjęte w tym zakresie zasady, podlegają stałemu nadzorowi Rady Nadzorczej, jako organu kompetentnego do podjęcia decyzji o przyznaniu bądź nieprzyznaniu premii rocznej Członkom Zarządu oraz zmiany przyjętych kryteriów oceny. W ramach tych kompetencji, Rada Nadzorcza ocenia, czy przyjęte i praktykowane w Banku rozwiązania, wspierają skuteczne zarządzanie Bankiem, ograniczają podejmowanie nadmiernego ryzyka i przyczyniają się do realizacji nakreślonych celów strategicznych oraz czy uwzględniają sytuację ekonomiczno-finansową Banku.

14. Rada Nadzorcza w trakcie swoich posiedzeń informowana jest o poziomie ryzyka Banku, monitorując możliwość zastosowania zasad wynikających z ustalonej polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

15. Prawidłowość realizacji polityki zmiennych składników wynagrodzeń objęta jest systemem kontroli wewnętrznej, a wyniki kontroli prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

VII. INFORMACJA O SPEŁNANIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKEŚLONYCH W ART. 22aa USTAWY PRAWO BANKOWE

1. Zasady dokonywania oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu Banku jako organu kolegialnego określa „Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Białymstoku", wprowadzona Uchwałą nr 10/2019 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Białymstoku z dnia 26.04.2019r.
   Zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Członków Zarządu Banku oraz oceny kolegialnej Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza Banku nie rzadziej niż w cyklach rocznych. Ostatnia ocena dokonana została w dniu 22.06.2020r.
   W ocenie Rady Nadzorczej Zarząd Banku i poszczególni jego członkowie posiadają kwalifikacje niezbędne do zarządzania wynikające z posiadanej wiedzy, doświadczenia oraz umiejętności dające rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także realizacji zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem. Reputacja osobista członków Zarządu, jak i całego składu Zarządu, nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku Spółdzielczego Białymstoku. Indywidualne cechy członków Zarządu (w tym np. ich wiek, płeć, wiedza, wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe) są różne w stopniu zapewniającym możliwie szerokie spektrum poglądów Zarządu i jego zdolności do sprawnego zarządzanie Bankiem, z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego, a także ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Banku.

   Zgodnie z dokonaną oceną wszyscy członkowie Zarządu spełniają wymagania art. 22aa Ustawy - Prawo bankowe.

2. Zasady dokonywania oceny kwalifikacji kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku jako organu kolegialnego określa „Procedura oceny kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Białymstoku", wprowadzona Uchwałą nr 12/2019 Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Białymstoku z dnia 15.05.2019r.
   Zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Członków Rady Nadzorczej Banku oraz oceny kolegialnej Rady Nadzorczej Banku dokonuje Zebranie Przedstawicieli Banku nie rzadziej niż w cyklach dwuletnich. Ostatnia ocena dokonana została w dniu 15.05.2019r.
   W ocenie Zebrania Przedstawicieli, Rada Nadzorcza Banku i poszczególni jej członkowie posiadają kwalifikacje, wynikające z wiedzy, doświadczenia i umiejętności, pozwalające na należyte wykonywanie czynności nadzorczych, a ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Indywidualne cechy członków Rady Nadzorczej (w tym np. ich wiek, wiedza, wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe) są różne w stopniu zapewniającym możliwie szerokie spektrum poglądów Rady Nadzorczej i jej zdolności do skutecznego nadzoru nad działalnością Banku.

   Zgodnie z dokonaną oceną wszyscy członkowie Rady Nadzorczej spełniają wymagania art. 22aa Ustawy - Prawo bankowe.

3. Zebranie Przedstawicieli w dniu 25.06.2020r. zatwierdziło:
   1) sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Białymstoku za 2019 rok oraz sprawozdanie finansowe Banku Spółdzielczego w Białymstoku za 2019 rok,
   2) sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Białymstoku za 2019 rok, uwzględniające pozytywną ocenę stosowania w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego, funkcjonowania polityki wynagradzania oraz ocenę odpowiedniości członków Zarządu oraz Zarządu Banku.

VIII. FUNKCJONOWANIE SYSTEMU KONRTOLI WEWNĘTRZNEJ

1. Funkcjonujący w Banku **system kontroli wewnętrznej**, zorganizowany w ramach tzw. modelu trzech linii obrony:
   1) **na pierwszą linię obrony** składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank, a podstawowym narzędziem kontrolnym są mechanizmy weryfikacji bieżącej (kontrola funkcjonalna – kierownicza);
   2) **na drugą linię obrony** składa się:
      a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach w Centrali Banku, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie w ramach realizacji testowania pionowego (kontrola funkcjonalna);
      b) stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej wobec każdej jednostki/komórki organizacyjnej Banku i wszystkich obszarów jego działalności w ramach testowania pionowego danej linii obrony;
   3) **trzecią linię obrony** stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez SSO SGB.
2. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
3. Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
4. Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:
   1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych;
   2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych;
   3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych;
   4) projektowanie matrycy funkcji kontroli;
   5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych;
   6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
5. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
6. Celem dokonania oceny, komórka audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych, bierze pod uwagę w szczególności wyniki oraz skuteczność i adekwatność weryfikacji bieżącej i testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych pierwszej i drugiej linii obrony.
7. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
8. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.
9. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

10. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

11. Mechanizmy kontrolne przyjęte na poziomie wszystkich linii obrony spełniają rolę:
    1) prewencyjną – zapobieganie nieprawidłowościom;
    2) detekcyjną – wykrywanie nieprawidłowości;
    3) korekcyjną – korygowanie nieprawidłowości.

12. W Banku stosuje się mechanizmy kontrolne:
    1) automatyczne (wbudowane w systemy informatyczne, najczęściej wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania);
    2) półautomatyczne.

13. W zakresie mechanizmów kontrolnych w Banku funkcjonują w szczególności:
    1) regulacje wewnętrzne (zasady polityki, regulaminy i procedury) zatwierdzone przez kierownictwo Banku, obejmujące wszystkie obszary działalności, przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
    2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka;
    3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczenia,
    4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej;
    5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywania przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego przełożonego, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

14. Bank dokonuje niezależnego monitoringu mechanizmów kontrolnych – sprawdzając ich skuteczność poprzez testy pionowe lub testy poziome lub jedno i drugie. Im bardziej kluczowy jest dany mechanizm kontrolny w procesie uznanym za istotny, tym częściej i skuteczniej (na większej próbie) jest przedmiotem monitorowania pionowego.

15. Ponadto działalność Banku jest przedmiotem systematycznej oceny Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, która dokonywana jest w oparciu o comiesięczne sprawozdania finansowe, a jej wyniki przekazywane są systematycznie Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

16. Obowiązujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest skuteczny i adekwatny do skali prowadzonej działalności Banku oraz profilu ryzyka.

IX. AKTYWA OBCIĄŻONE

Aktywa obciążone na dzień 31.12.2019r. nie wystąpiły.

X. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Według stanu na dzień 31.12.2019r.:

1) Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych, w związku z tym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada w państwach członkowskich i państwach trzecich podmiotów zależnych na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 rozporządzenia 575/2013.

2) żaden z Członków Zarządu nie zajmował stanowiska dyrektorskiego, rozumianego jako stanowisko w organach innych podmiotów (w tym innych instytucji finansowych), a funkcja pełniona w Zarządzie Banku stanowiła główny obszar aktywności zawodowej wszystkich Członków Zarządu;
3) poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku nie sprawowali funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec Banku;
4) w Banku nie występowały pozycje zaliczane do portfela handlowego;
5) Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne; w 2019r Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów;
6) stopa zwrotu z aktywów (obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej) wynosiła 0,65%.
7) Bank nie był stroną umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 Prawa bankowego. W okresie sprawozdawczym Bank nie otrzymał finansowego wsparcia pochodzącego ze środków publicznych przeznaczonego na przedsięwzięcia mające na celu utrzymanie płynności płatniczej, w tym w związku z rozwojem akcji kredytowej banku krajowego, na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym.
8) uwzględniając skalę i złożoność prowadzonej działalności, Bank nie tworzył w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka;
9) z uwagi na skalę i złożoność działalności Banku, Rada Nadzorcza nie powołała komitetu/komisji ds. wynagrodzeń. W 2019r. Bank nie korzystał także z usług konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

XI. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białymstoku niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „**Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku”** są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane w Banku systemy zarządzania ryzykiem, jak i sytemu kontroli wewnętrznej, są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności, jej skali i złożoności.

System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz poziomu generowanego ryzyka. Bank spełnia wszystkie wymogi ostrożnościowe wynikające z przepisów prawa, uchwał nadzorczych oraz wytycznych SSO SGB, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku. Szczegółowa informacja o kształtowaniu kluczowych wskaźników ostrożnościowych (w tym w zakresie pozycji płynnościowej i kapitałowej Banku) zawarta została w treści niniejszej informacji.

Załączniki:

Załącznik nr 1.	Tabela.	Wykaz kluczowych procedur w zakresie zarządzania ryzykiem wg stanu na 31.12.2019r.
Załącznik nr 2.	Tabela.	Stan i struktura funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2019r.
Załącznik nr 3.	Tabela.	Ekspozycje kredytowe wg wyceny bilansowej oraz średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na kategorie (klasy) ekspozycji.

Załącznik nr 4. Tabela. Informacje o portfelu ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych oraz restrukturyzowanych wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Białystok, dnia 25.06.2020r.

Informacja sporządzona w Wydziale Planowania i Oceny Ryzyka pod nadzorem I Wiceprezesa Zarządu.

Informacja została
- *pozytywnie zaopiniowania na posiedzeniu Komitetu Zarządzania Ryzykiem Działalności Banku w dniu 26.06.2020r.*
- *oraz zatwierdzona przez Zarząd Banku na posiedzeniu w dniu 08.07.2020r.*

PREZES
Anastazja Truszkowska

Prezes Zarządu .....

WICEPREZES
Michał Wróbel

Wiceprezes Zarządu .....

WICEPREZES
Jadwiga Kostro

Wiceprezes Zarządu .....

Załącznik nr 1
do Informacji z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Wykaz kluczowych procedur w zakresie zarządzania ryzykiem obowiązujących na 31.12.2019r.

Lp.	Tytuł regulacji	Właściciel regulacji	Organ zatwierdzający	Data uchwały głównej	Numer uchwały głównej
1	Regulamin działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Zarząd	Zebranie Przedstawicieli	09.05.2017	12/2017
2	Regulamin pracy Komitetu Audytu w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Zarząd	Rada Nadzorcza	20.10.2017	35/2017
3	Regulamin pracy Zarządu Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego	Rada Nadzorcza	24.04.2017	15/2017
4	Regulamin organizacyjny Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego	Zarząd	20.09.2019	45/A/2019
			Rada Nadzorcza	26.09.2019	26/2019
5	Strategia Banku Spółdzielczego w Białymstoku do 2021 roku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	23.02.2018	2/A/2018
			Rada Nadzorcza	27.02.2018	2/2018
6	Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	20.02.2019	7/A/2019
			Rada Nadzorcza	27.02.2019	8/2019
7	System Informacji Zarządczej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	13.11.2019	62/A/2019
			Rada Nadzorcza	15.11.2019	31/2019
8	Informacje wspierające zarządzanie i kierowanie działalnością Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	13.11.2019	61/A/2019
9	Plan finansowy Banku Spółdzielczego w Białymstoku na 2019 rok	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	20.02.2019	5/A/2019
			Rada Nadzorcza	27.02.2019	1/2019
10	Regulamin pracy Komitetu Kredytowego Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	30.09.2019	49/A/2019
11	Regulamin pracy Komisji ds. klasyfikacji ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	30.09.2019	51/A/2019
12	Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykiem Działalności Banku w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	26.04.2013	28/A/2013
13	Regulamin działania komitetu do spraw ryzyka operacyjnego i informatycznego w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	13.07.2018	39/A/2018
14	Procedura planowania w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	24.04.2019	21/A/2019
			Rada Nadzorcza	26.04.2019	16/2019
15	Zasady zarządzania kadrami w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego	Zarząd	09.07.2013	45/A/2013
16	Regulamin wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego	Rada Nadzorcza	01.10.2012	29/2012
17	Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Kadr i Samorządu Spółdzielczego	Rada Nadzorcza	19.12.2017	42/2017
18	Instrukcja wprowadzania nowych produktów bankowych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Wsparcia Sprzedaży Produktów i Usług Bankowych, Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	18.11.2011	56/A/2011
19	Zasady opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	II Wiceprezes	Zarząd	24.01.2014	7/A/2014
20	Zasady polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	I Wiceprezes, Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	24.04.2019	23/A/2019
			Rada Nadzorcza	26.04.2019	18/2019
21	Polityka Ładu Korporacyjnego Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Zarząd	Zarząd	22.02.2019	9/A/2019
			Rada Nadzorcza	27.02.2019	5/2019
22	Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	20.12.2019	74/A/2019
23	Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.12.2018	76/A/2018
24	Zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.12.2018	78/A/2018
25	Zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.12.2018	77/A/2018
26	Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.06.2018	65/B/2018
27	Zasady monitoringu kredytowego w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.06.2018	64/B/2018
28	Zasady oceny wartości i monitoringu zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	20.12.2019	83/B/2019
29	Procedura windykacji należności w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Stanowisko Pracy Wierzytelności Trudnych	Zarząd	20.07.2018	72/B/2018
30	Zasady oceny zdolności kredytowej klientów indywidualnych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.06.2018	62/B/2018
31	Zasady oceny zdolności kredytowej klientów instytucjonalnych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	28.06.2018	63/B/2018
32	Zasady restrukturyzacji ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	31.03.2015	40/B/2015
33	Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Zarząd	19.02.2016	12/B/2016
34	Regulamin zawierania transakcji kredytowych z osobami i podmiotami wymienionymi w art. 79 Prawa bankowego w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej	Rada Nadzorcza	24.04.2017	13/2017
35	Zasady zarządzania ryzykiem inwestycji w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Monitoringu i Nadzoru Działalności Kredytowej, Zespół Rozliczeń i Księgowości	Zarząd	21.06.2017	39/A/2017
36	Zasady zarządzania funduszami i ryzykiem kapitałowym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	22.03.2019	16/A/2019

37	Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	I Wiceprezes, Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	28.12.2018	72/A/2018
38	Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	24.04.2019	22/A/2019
			Rada Nadzorcza	26.04.2019	17/2019
39	Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	27.06.2019	35/A/2019
40	Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	31.07.2018	43/A/2018
41	Zasady zarządania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	27.06.2019	36/A/2019
42	Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	20.12.2017	61/A/2017
43	Zasady zarządzania ryzykiem modeli w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Planowania i Oceny Ryzyka	Zarząd	16.12.2016	56/A/2016
44	Polityka zarządzania bezpieczeństwem systemu teleinformatycznego	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	28.12.2018	74/A/2018
45	Polityka bezpieczeństwa w zakresie usług płatniczych, w tym usług płatności internetowych	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	18.12.2018	110/B/2018
46	Polityka ciągłości działania i postępowania w sytuacji awaryjnej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	28.12.2018	71/A/2018
47	Polityka zarządzania bezpieczeństwem informacji	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	25.05.2018	26/A/2018
48	Polityka ochrony danych	I Wiceprezes	Zarząd	22.05.2018	21/A/2018
49	Zasady współpracy obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska informatycznego	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	24.05.2018	35/B/2018
50	Zasady zarządzania jakością danych	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	24.05.2018	33/B/2018
51	Zasady zarządzania incydentami oraz wsparcia użytkowników	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	25.05.2018	55/B/2018
52	Zasady zarządzania projektami	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	24.05.2018	34/B/2018
53	Zasady nadawania i kontroli dostępu do zasobów	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	24.05.2018	36/B/2018
54	Polityka klasyfikacji zasobów	I Wiceprezes, Wydział Teleinformatyki i Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	Zarząd	25.05.2018	54/B/2018
55	Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej	Zarząd	18.12.2018	70/A/2018
			Rada Nadzorcza	20.12.2018	31/2018
56	Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej	Zarząd	13.11.2019	69/B/2019
			Rada Nadzorcza	15.11.2019	32/2019
57	Zasady składania i rozpatrywania reklamacji i skarg w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	II Wiceprezes, Wydział Wsparcia Sprzedaży Produktów i Usług Bankowych	Zarząd	18.12.2018	109/B/2018
58	Instrukcja przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Wsparcia Sprzedaży Produktów i Usług Bankowych	Zarząd	25.10.2019	65/B/2019
59	Zasady bezpieczeństwa Fizyczno-Środowiskowego w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Wydział Gospodarczy	Zarząd	27.09.2019	47/A/2019
60	Regulamin tworzenia, wykorzystania i rozwiązania rezerwy na ryzyko ogólne w Banku Spółdzielczym w Białymstoku	Prezes	Zarząd	29.10.2019	56/A/2019

Załącznik nr 2

do Informacji z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Tabela. Stan i struktura funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2019r.

KATEGORIA	31.12.2019	zmiana w 2019r.
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	**66 593**	**4 837**
Kapitał Tier 1	**66 593**	**4 837**
Kapitał podstawowy Tier 1	**66 593**	**4 837**
Fundusz udziałowy (100%)	6 235	251
w tym zaliczany do kapitału podstawowego	5 765	46
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	59 196	3 974
Zyski zatrzymane	0	0
Skumulowane inne całkowite dochody (kapitał z aktualizacji wyceny)	618	34
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 200	200
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-170	0
(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier 1		0
(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapiał podstawowy Tier 1		0
(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		0
(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		0
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1 (np. amortyzacja kapitału z aktualizacji wyceny ze znakiem (-))	0	584
Inne pozycje lub korekty kapitału podstawowego Tier 1 - nie ujęte powyżej	-16	-1
Kapitał dodatkowy Tier 1	**0**	**0**
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych (obligacje zaliczane do funduszy własnych na podstawie uchwały KNF 314/2009)		
(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapiał Tier 2		
Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał dodatkowy Tier 1 (odliczenie w kapiale podstawowym Tier 1)		
Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier 1 - nie ujęte powyżej		
Kapitał Tier 2	**0**	**0**
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2		
w tym pożyczki podporządkowane		
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitałe Tier 2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych		
w tym pożyczki podporządkowane		
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej (do wysokości maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem)		
(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		
(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier 2		
Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2 (odliczenie w kapiale dodatkowym Tier 1)		
Inne pozycje lub korekty kapitału Tier 2 - nie ujęte powyżej		

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	**435 068**	**41 959**
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe - kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP [CNXX004_CDRT003]	391 281	37 779
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko walutowe (wymóg x 12,5) [CNXX006_CDRT031]	0	0
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne (wymóg x 12,5) [CNXX006_CDRT022]	43 787	4 181
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	**15,31**	**-0,40**
Współczynnik kapitału Tier I	**15,31**	**-0,40**
Całkowity współczynnik kapitałowy	**15,31**	**-0,40**

Załącznik nr 3

do Informacji z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Tabela. Ekspozycje kredytowe wg wyceny bilansowej oraz średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na kategorie (klasy) ryzyka.

Kategoria (klasa)	Wartość ekspozycji (po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego, przed uwzględnieniem współczynnika wsparcia MŚP)			Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem (po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego, po uwzględnieniu współczynnika wsparcia MŚP)			8% wartość ekspozycji ważonej ryzykiem (po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego, po uwzględnieniu współczynnika wsparcia MŚP)		
	2018-12-31	2019-12-31	Średni stan w okresie	2018-12-31	2019-12-31	Średni stan w okresie	2018-12-31	2019-12-31	Średni stan w okresie
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	30 226	34 431	32 643	4 325	3 745	4 691	346	300	375
Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych lub władz lokalnych	14 414	26 090	18 309	2 883	5 218	3 662	231	417	293
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 939	12	698	1 466	2	343	117	0	28
Ekspozycje wobec instytucji	288 956	351 145	288 972	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	42 055	40 173	47 181	35 326	34 664	40 618	2 826	2 773	3 249
Ekspozycje detaliczne	125 563	118 493	122 500	78 756	74 680	77 273	6 300	5 974	6 182
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	224 858	268 804	251 649	192 680	234 780	218 177	15 415	18 783	17 454
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	12 562	12 327	12 590	16 316	13 550	15 537	1 305	1 084	1 243
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	10 014	11 010	10 797	3 485	4 654	4 379	279	372	350
Ekspozycje kapitałowe	4 403	6 216	5 787	4 403	6 216	5 787	352	497	463
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne pozycje	23 615	22 512	23 593	13 862	13 772	13 988	1 109	1 102	1 119
Ekspozycje według Metody Standardowej razem	**779 605**	**891 213**	**814 719**	**353 502**	**391 281**	**384 455**	**28 280**	**31 302**	**30 756**

Załącznik nr 4a

do Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

/w tys. zł/

		Wartość bilansowa brutto *(w przypadku ekspozycji w bilansie)* /kwota nominalna ekspozycji *(w przypadku ekspozycji pozabilansowych)*				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
				W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości				
1	**Kredyty i zaliczki**	**9 602,45**	**4 505,60**	**4 505,60**	**4 505,60**	**42,30**	**1 990,78**	**12 152,04**	**2 718,04**
2	Banki centralne	-	-		-	-	-	-	
3	Instytucje rządowe	-	-		-	-	-	-	
4	Instytucje kredytowe	-	-		-	-	-	-	
5	Inne instytucje finansowe	-	-		-	-	-	-	
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	7 635,75	3 816,22		3 816,22	-	1 610,94	9 841,06	
7	Gospodarstwa domowe	1 966,70	689,38		689,38	42,30	379,84	2 310,98	
8	**Dłużne papiery wartościowe**	-	-		-	-	-	-	
9	**Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki**	-	-		-	-	-	-	
10	**Łącznie**	**9 602,45**	**4 505,60**	**4 505,60**	**4 505,60**	**42,30**	**1 990,78**	**12 152,04**	**2 718,04**

Załącznik nr 4b
do Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

/w tys. zł/

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna											
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
			Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	**Kredyty i zaliczki**	**749 164,05**	**748 496,16**	**667,89**	**16 246,40**	**8 715,25**	**1 199,27**	**1 094,88**	**4 911,55**	**325,45**			**16 246,39**
2	Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-
3	Instytucje rządowe	22 494,97	22 494,97	-	1 028,73	1 028,73	-	-	-	-			1 028,73
4	Instytucje kredytowe	332 508,02	332 508,02	-	-	-	-	-	-	-			-
5	Inne instytucje finansowe	5 311,40	5 311,40	-	-	-	-	-	-	-			-
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	210 450,67	210 450,67	-	9 209,11	6 096,41	157,84	259,97	2 435,44	259,45			9 209,10
7	W tym MŚP	201 222,92	201 222,92	-	9 209,11	6 096,41	157,84	259,97	2 435,44	259,45			9 209,10
8	Gospodarstwa domowe	178 398,99	177 731,10	667,89	6 008,56	1 590,11	1 041,43	834,91	2 476,11	66,00			6 008,56
9	**Dłużne papiery wartościowe**	**42 643,58**	**42 643,58**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**			**-**
10	Banki centralne	29 997,50	29 997,50	-	-	-	-	-	-	-			-
11	Instytucje rządowe	2 428,41	2 428,41	-	-	-	-	-	-	-			-
12	Instytucje kredytowe	1 914,10	1 914,10	-	-	-	-	-	-	-			-
13	Inne instytucje finansowe	3 002,10	3 002,10	-	-	-	-	-	-	-			-
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	5 301,47	5 301,47	-	-	-	-	-	-	-			-
15	**Ekspozycje pozabilansowe**												210,37
16	Banki centralne												-
17	Instytucje rządowe												171,30
18	Instytucje kredytowe												-
19	Inne instytucje finansowe												-
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												8,03
21	Gospodarstwa domowe												31,03
22	**Łącznie**	**791 807,63**	**791 139,74**	**667,89**	**16 246,40**	**8 715,25**	**1 199,27**	**1 094,88**	**4 911,55**	**325,45**	**-**	**-**	**16 456,76**

Załącznik nr 4c

do Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

/w tys. zł/

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3			
1	**Kredyty i zaliczki**	749 164,05			16 246,39			180,17			6 603,29					8 451,98
2	Banki centralne	-			-			-			-					-
3	Instytucje rządowe	22 494,97			1 028,73			-			0,03					-
4	Instytucje kredytowe	332 508,02			-			-			-					-
5	Inne instytucje finansowe	5 311,40			-			-			-					-
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	210 450,67			9 209,10			15,54			3 317,24					5 891,87
7	*W tym MŚP*	*201 222,92*			*9 209,10*			*15,54*			*3 317,24*					*5 891,87*
8	Gospodarstwa domowe	178 398,99			6 008,56			164,63			3 286,02					2 560,11
9	**Dłużne papiery wartościowe**	42 643,57			-			-			-					-
10	Banki centralne	29 997,50			-			-			-					-
11	Instytucje rządowe	2 428,41			-			-			-					-
12	Instytucje kredytowe	1 914,10			-			-			-					-
13	Inne instytucje finansowe	3 002,10			-			-			-					-
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	5 301,46			-			-			-					-
15	**Ekspozycje pozabilansowe**	104 244,34			210,36			0,00			7,81					171,30
16	Banki centralne	-			-			-			-					-
17	Instytucje rządowe	-			-			-			-					-
18	Instytucje kredytowe	-			-			-			-					-
19	Inne instytucje finansowe	-			-			-			-					-
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe	-			-			-			-					-
21	Gospodarstwa domowe	-			-			-			-					-
22	**Łącznie**	**896 051,96**			**16 456,75**			**180,17**			**6 611,10**					**8 623,28**

Załącznik nr 4d

do Informacji z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Białymstoku

Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	**Skumulowane ujemne zmiany**
1	Rzeczowe aktywa trwałe	x	x
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	x	x
3	Nieruchomości mieszkalne	x	x
4	Nieruchomości komercyjne	x	x
5	Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)	x	x
6	Kapitał własny i instrumenty dłużne	x	x
7	Pozostałe	x	x
8	**Łącznie**	x	x